Published and distributed under Permit (No. 739) authorized by the Act of October 6, 1917 on file at the Post Office of Boston, Massachusetts. By order of the President A. S. Burleson. POSTMASTER GENERAL.

Tel. So. Boston 2408.

SANDARA

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

The Lithuanian Weekly "SANDARA" Published by the Lithuanian National League of America. K. J. PAULAUSKAS Sec'y and Business Mgr.
YEARLY SUBSCRIPTION RATES:
In the United States $2.50
To Foreign Countries $3.00
"SANDARA"
327 E Street, Boston 27, Mass.

KAINA 5 CENTAI.

No.43 So. Boston, Mass., Spalio (October) 25 d., 1923 m. Metai X

Vokietija Skaldosi

Reino Respublika Apsiskelbė Nepriklausoma.

AIX-LA-CHAPELLE, Prusija, spalio 21 d. Reino respublika šiandie pasiskelbė nepriklausoma. Reiniečiai 4-tą valandą ryte užėmė miesto triobėsius be pasipriešinimo iš policijos pusės. Jie mano užimti visą Pareinio dalį, kuri dabar yra belgų globoje. Jokių sumišimų nėra. Paskelbta dvi proklamacijos. Viena sako: "Reinžemio žmonėms: Liuosybės valanda atėjo. Berlynas panardino mus į nelaimes ir vargus. Mes patys imamės save gelbėti. Mes šiandie paskelbiame Reino respubliką. Laisvi ir nepriklausomi, mes norime gyventi taikoje ir sutartyje su mus kaimynais ir pasekmingai veikti su jais atstatant Europą. Darbininkai, kiekvienas prie savo saito. Tuo bus pasistengta, kad užtikrinti taiką, darbą ir duoną. (Pasirašo) Provisionalė valdžia: Leo Deckers ir Dr. Guthardt."

Antroji proklamacija sako:

"Reinžemio respublika yra įvykęs faktas. Kiekvienas pasipriešinimas butinai bus užslopintas. Plėšikai ir viešosios tvarkos ardytojai bus skaudžiausiai nubausti. Mes visomis jiegomis stengsimės aprupinti maistu ir darbu ir pridabosime tvarkos ir ramybės."

Po šia proklamacija buvo tie patys parašai, ką ir po pirmaja.

Taigi matyt, kad Prancuzų svajonės išdraskyti Vokietiją—pildosi. Vienok prancuzų valdžia (nuoširdžiai, ar vtidmainingai, tai kitas klausimas) sakosi, kad jai šis Reino žemių atsiskyrimas esąs negeistinas.

Reino Respublika Plėtojasi.

PARYŽIUS, spalio 22 d. Du šimtai separatistų užėmė miesto rotužę Wiesbaden'e 8 val. šį vakarą.

AIX-LA-CHAPELLE, spalio 22 d. Iki šio vakaro yra žinia, kad separatistai užėmė šešis kitus miestus, neskaitant Aix-La-Chapelle. Tie miestai yra: Munchen-Gladbach, Crefeld, Julich, Montjoie, Cleve ir Duren. Yra žinia, jog yra nusistatymas ryto užimti Coblenz'ą. Coblenz busiąs paskelbtas naujosios respublikos sostine.

Vokietijos Kareiviai Linksta Prie Bavarijos.

MUNICH, spalio 22 d. Bavarijos secesijonistus (atsiskyrėlius) sustiprino septintoji Reichswehr'o kareivių divizija, kuri šiandien išsižadėjo priklausomybės Vokietijai ir prisiekė Bavarijos valdžiai, kurios D-ras von Kahr yra diktatorius. Berlyno centralė valdžia tikėjosi, kad ši kareivių divizija pasiliks jiems ištikima, bet kareiviai prisiekė buti ištikimi Bavarijai, kol Bavarija nesusitaikys su Berlynu.

Kiti kareivių garisonai, pasklaidyti po Bavariją, taipi prisiekė buti ištikimi įvairiems komendantams. Generolas von Kressenstein prašė paliuosuoti jį iš jo naujos komandos dėl nesutikimų tarp kareivių viršininkų.

Vienok iš Munich'o tovienio oficialiai skelbiama, kad Bavarija nemano atsitraukti iš Vokietijos sąjungos ir dabartiniai kivirčai tai tik esą politiniai nesusipratimai tarp Bavarijos ir Berlyno valdžių, o ne Vokietijos.

Sumažina Darbą.

PROVIDENCE, R. I., spalio 20 d. Brown and Sharpe Mfg. Co paskelbė, kad sumažina darbo valandas iki 40 sąvaitėje. Pradedant nuo praėjusio pirmadienio dirbtuvė dirba tik iki 4 val. p. p. vietoje iki 5, kaip pirmiau buvo. Šeštadieniais visai nedirbs. Biznis pablogėjo, dėlto esąs reikalas trumpinti darbas. Ši bendrovė išdirbinėja siuvamas mašinas ir visokius smulkius instrumentus. Čia paprastai dirbdavo į 3500 darbininkų.

Jaunikis Pašovė Merginos du Broliu.

SO. PORTLAND, Me., spalio 21 d. Du broliai: Kenneth Begley ir Harold Begley šiąnakt pašauti, kad jie norėjo sugerinti savo seserį Mary Begley su jos jaunikiu Raymond Brown, kurs taipgi vadinasi Elwin Hawes. Išgirdę barnį virtuvėje, broliai nusiskubino ten, ir kad norėjo jaunikį sutaikyti su seseria, tas, anot brolių, šovęs į juos: Kenneth'ui peršovė per krutinę ir plaučius ir jis vargu išliks gyvas, gi Harold kulka perėjo per ranką. Brown (arba Hawes) slapstosi girioje, kur jo jieško suimti.

Filmų Karė.

NEW YORK, spalio 20 d. Kad čion lenktyniavo greičiausieji arkliai — Anglijos "Papyrus" ir Amerikos "Zev" — susirinkę 45,000 žmonių pažiurėti lenktynių matė, kad kaikuriose vietose prie lenktynių tako kilo tankųs dumai, bet nesuprato, ką tie dumai reiškė. Gi tie dumai tai reiškė kovą tarp krutamųjų paveikslų bendrovių. Viena bendrovė gavo nuo lenktynių promotorių "išimtiną" leidimą nutraukti ir rodyti lenktynių krutamuosius paveikslus, bet kitos bendrovės ir be leidimo sumanė kitam krašte pastatyti savo aparatus ir taipgi padaryti lenktynių paveikslus. Bet gavusioji leidimą bendrovė buvo gudri: ji nusiuntė savo vyrus, kurie prieš priešų kameras uždegė chemikalus, kurie padegti labai ruksta ir dumais trukdo nutraukti paveikslus. Negana to, da buvo nusiųsti kiti žmonės su dideliais veidrodžiais, kuriais saulės spinduliai buvo metami į priešų kameras ir tų spindulių šviesa taipgi gadino paveikslus.

Gub. Pinchot Sugauna 8 Akčyžininkus.

DOYLSTOWN, Pa. Pennsylvanijos gubernatorius ištikrųjų užsispyrė įvesti blaivybę. Jis pareiškė, kad Suv. Valstijų prezidentas, jei norėtų, galėtų sulaikyti šmugeliavimą degtine. Pinchot'o valstijoj, Pennsylvanijoj, yra gal palaidžiausia su degtinės pardavinėjimu ir Pinchot užsispyrė panaikinti gėrimą. Kiek pirmiau jis liepė iš visų saliunų išimti "barus," dabar įtaisė "Flying Squadron" (lakiojantį skyrių), kurs turi gaudyti šmugelninkus.

Nariai "lakiojančio skyriaus": kapt. Nevin Sees iš Pottsville, Pa., Bertram Marx iš Doylestown ir Earl Hans iš Pottsville, Pa., suareštavo 8 akčyžės valdininkus, kurie vietoje gaudyti šmugeliavimą, patys užsiėmė šmugeliamimu. Taip buvo.

Philadelphia, Pa., yra "Philadelphia Pure Rye Whiskey Distilling Co., kurios Edingtone yra sukrauta degtinės už $2,500,000. Iš čia buvo išvežta į Prancuziją 3000 bačkų degtinės, bet kad ten jos negalėjo parduoti, tai vėl atgal parvežė. Bet degtinę ir čia kaszin kas pradėjo vogti: vieną kartą antsyk "pavogta" 83 bačkos už $75,000 ir vagys nesugauta. Mažesni vogimai ėjo kasdien. Tad "lakiojančiojo skyriaus" Sees pasiryžo susekti, kas tie yra vagys. Jis gavo sandėlio trioboje slaptą vietą, iš kurios dabojo per dvi sąvaiti. Ir čia pamatė, kad kas rytas į sandėlį ateina akčyžės valdininkai, prisileidžia iš bačkų degtinės į puskvortines bonkas, kurias pasideda savo šėpose. Vakare važiuodami namo susideda puskvortes į valizas ir išsiveža namo. Taip per dvi sąvaiti dabojo juos kasdien darant korp. Sees ir antgalo nusprendė, kad jau jis gana matė. Tad spalio 22 d. jis davė akčyžės valdininkams prisipilti bonkas, bet kad jie lipo į traukinį važiuoti namo, jis pasiėmęs prie savęs konstabuliarius Marx ir Hans, suareštavo akčyžinius. Pas kiekvieną valizoje rasta po 12 puskvorčių geros senoviškos ruginės. Tarpe suareštuotų yra: James Boyee, Richard Ecock, Gus T. Altorpher, J. Dugan, J. McDermott ir Thomas Laney. Statytiems prieš skvajerį R. G. Hendricks, Doylestown'e, jiems kiekvienam paskirta $500 kaucijos, kurią tik vienas Laney tuojaus gavo, gi kiti turėjo eiti į kalėjimą, iš kur juos paliuosavo jų perdėtinis "internal revenue collector" McCaughn, kurs atvykęs užstatė kauciją už savo vyrus.

McCaughn sakosi nieko nežinąs apie jo vyrų šį degtinės šmugeliavimą. Gi juos suareštavęs corp. Sees dabar taipgi nieko nepasakoja, tik pareiškia, kad ateinantį šeštadienį, kada bus perklausymas teisme, jis papasakosiąs tokių dalykų, ko bus klausyti visai Amerikai.

Statyti prieš teisėją vyrai tik tiek pasakė: "Ar mes negalime šito užslėpti nuo laikraščių?"

Sukilimas Graikijoje.

ATENAI, spalio 22 d. Apie 2000 vyrų, vedamų rojalisto gen. Metaxas, sukilo prieš militarę premiero Gonatas'o valdžią.

Proklamaciją, paskelbiančią revoliuciją, po kuria pasirašo generolai-venezelistai: Leonardopoulos ir Gargalidis ir pulk. Giras, atspaudino opozicijos laikraščiai ir išmėtė po miestą iš orlaivių.

Militarė valdžia tuo ėmė slopinti sukilimą. Maištininkai išblaškyta, keli vadai suareštuota, ir pulk. Plastiras paskelbė karės padėtį. Policija sukonfiskavo tuos laikraščius, kurie paskelbė sukilimo proklamaciją.

LONDONAS. Kontra-revoliucija, kuri kilo Graikijoje, yra rojalistinio pobudžio ir išsyk buvo užgniaužta, kiek galima spręsti iš negausių cenzuruotų žinių, ateinančių iš Atėnų. Buvo susirėmimų, bet nesvarbių. Žinios skelbia, kad gen. Metaxas ir jo laikraščio direktoriai "dingo," kas gal reikšti, kad jis pabėgo ir sukilimas užgniaužtas pačioje pradžioje.

Maskolija Siulosi Pripažinti Skolas.

PARYŽIUS. Šeinemann'as, Maskolijos valstijos Banko prezidentas atvažiavo į Paryžių, kaip praneša laikraštis "Neitume," su svarbiais pasiulymais. Tie pasiulymai busią toki:

Maskva apsiimanti pripažinti visas užsienių skolas, dabartinės valdžios padarytas, išskiriant karės obligacijas. Reikalauja dešimties metų moratorium (t. y. kad per dešimtį metų iš jos nereikalautų mokėti skolas) ir kredito ekonominiam atstatymui. Prancuzija turėtų pripažinti sovietų valdžią, gi sovietai apsiima liauties varyti bolševizmo agitaciją Prancuzijoje. Taipgi Maskolija apsiimtų Prancuzijos piliečiams grąžinti jų turtą, kurs buvo socializuotas ir atlyginti jų visus nuostolius. Taipgi Maskolija primena, kad ir aliejaus klausimas galima taip sutvarkyti, kad Prancuzija galėtų turėti gana aliejaus ir taikos, ir karės metu.

Siulo Pagelbą Vokietijai.

BERLYNAS, spalio 20 d. Atcina žinių, kad kelios svetimos šalys pasisiulė pagelbėti Vokietijai, įpatingai kad palengvinti jai su maistu. Venezuela žada duoti $3,555 (amerikoniškų), Austrija 1,000,000,000 kronų. Taipgi Maskonija tariasi su Saksonijos valdžia duoti iš Maskolijos 20.000 tonų javų ir maisto už Saksonijos darbo mašinas.

Berlyne stoka maisto: nedatenka mėsos, sviesto kiaušinių, miltų, net ir dešrų. Didžiuma kepyklų išpardavė visą duoną prieš pietus. Manoma, kad žmonės perka duoną pasidėti, nes toliau ji pabrangs. Dabar už duonos kepalaitį "tik" milijonas markių, bet toliaus turės kaina pakilti, nes markė nukrito 17,000,000,000 markių už $1.00.

Pirmą spalio sąvaitę daspaudinta 19 kvadrilijonų popieros markių.

Magdeburg'e už duonos kepalaitį prašė 1,300,000,000 markių, bet moters, su policijos pagelba, privertė pardavinėti duoną už pusę tos kainos.

Mėsa, duona ir daržovės čion taip pabrango, šeimininkės, negalėdamos įpirkti maisto, išvartė turgavietėje stalus.

Tyrinėja Anglį

Ponia Vinikienė Viešėjo Baltajam Name.

VAŠINGTONAS, spalio 16 d. (L. I. B.). P-ni Vinikienė, e Lietuvos atstovo p. žmona, vakar, spalio 15 d., viešėjo Baltajame Name pas S. V. Prezidento žmoną, ponią Coolidge. Priėmimas buvo oficialis su atatinkamu valstybiniu formalumu. Sukviestų svečių skaitlių, apie dvidešimts asmenų, sudarė išimtinai Vašingtone esamų ambasadorių, ministerių ir chargė d'affaires žmonos.

Artistės Važiuoja Lietuvon

Mus giesmininkės, pp. Pocienė ir Bručienė, apvažiavę Europą ir dainavę Italijoje, dabar važiuoja Lietuvon ir, be abejo, pasirodys su dainavimu Kaune. Komp. M. Petrauskas gavo iš jų atvirutę iš Berlyno su žinia, kad jodvi vyksta Lietuvon.

"Žalio Kasnyko" B-vė.

PARYŽIUS, spalio 20 d. "Žalio Kasnyko" bendrovė šventė pirmų metų sukaktuves ir pasigyrė, kad tais vienais metais įgijo 700 narių, iš kurių 20 apsivedė ir 40 susižiedavo.

Koks juokdarys laikraščio juokų skyriuje parašė, kad butų gerai, jei tie vyrai ir merginos, kurie nesutinka tinkamo asmens, su kuriuo norėtų sueiti į porą, parodytų kokį nors ženklą, kad jie nesibaido moterystės, jei tik rastų tinkamą partnerį.

Juokdario sumanymą kiti ėmė rimtai, susitvėrė "Žalio Kasnyko" bendrovė, kurios tikslų buvo eiti į narių susirinkimus, šokius ir ekskursijas. Įstojantieji netik turėjo pristatyti policijos paliudymus, kas jie yra, bet taipgi gimimo netrikus ir daktaro paliudymą, kad yra sveiki. Bendrovės išvažiavimuose ar sueigose visi turi turėti prisisiuvę po žalią kasnyką, bet niekur kitur to kasnyko nariui nevalia dėvėti.

Vyskupų Susivažiavimas.

DELLAS, TEX. Lapkričio 14 d. bus specialis susivažiavimas Episkopalų bažnyčios Suv. Valstijose vyskupų ir užkvietimai jau išsiųsti, kaip pareiškė prezidentas vyskupas Rt. Rev. Alexander Garrett. Jie turi paskirti naujus vyskupus.

Vėl Anglies Klausimas.

WASHINGTON, D. C., spalio 21 d. Anglies komisija šiandie pareiškė, kad wholesaler'iai anglies biznyje šiandie turi uždarbius apie 200 nuošimčių didesnius, nė kaip jie turėdavo prieš karę. Retailer'ių uždarbiai esą netoki dideli.

Kad anglis pradėjo išnaujo eiti brangyn ir kad pasklido gandai, jog šią žiemą vėl pritruks anglies, anglies komisija pradėjo tyrinėjimus ir pareiškė viršuj pažymėtą "anglies kupčių" uždarbių padidėjimą.

Komisija atrado da ir sekančius dalykus:

kad 1922-23 m., tuo po streikų, anglies wholesale pardavėjai leisdavo net per keturias rankas tą pačią anglį, kol ji atsidurdavo pas retail pardavėją; kiekvienas pasiimdavo "savo uždarbį;"

kad norėdami užslėpti didelius uždarbius, pardavėjai nėva parduodavo tokioms firmoms, kokių visai nėra;

kad retailer'ių uždarbiai, abelnai imant, yra daug mažesni, negu wholesaler'ių;

kad 1920 m. wholesaler'iai turėjo 55.2 nuoš. uždarbio ant biznin įdėto kapitalo;

kad "American Wholesale Coal Association" gundo prie perdidelių uždarbių.

Atsižvelgiant į tai komisija rekomenduoja, kad federalė valdžia imtų anglies reguliavimą į savo rankas, kada tik pasirodys trukumas ar nereguliarumas, bet kad "retail" anglies paskirstymą palikti vietiniams.

Turime pridurti dar du dalyku: viena, pradėjus dabartinį tyrinėjimą, kai kurios anglies firmos atsisakė viešai atsakinėti į klausimus, ir reikalavo, kad butų išklausomos privačiai; antra, pirmesniuose tyrinėjimuose komisija atrado, kad ir angliakasyklos turi per didelius uždarbius, bet iki šiol viešai nepasakė, kaip dideli tie uždarbiai, nors jau po tyrinėjimų suėjo daugel mėnesių.

Paprastas pilietis mato, kad anglies kaina kyla, nes ir kasyklos, ir geležinkeliai ir wholesaler'iai jį skuta, kaip jierką, bet valdžia, nors tą mato, tik išklauso savo komisijų ir vėl skutikus palieka liuosai skusti visuomenę.

Sniegas Sulaiko Trukį.

SUDBURY, ONT., spalio 21 d. Kad Bostono apielinkėje buvo beveik vasaros šiluma, kai kuriose Kanados vietose gerai prisnigo.

Ties Horne Payne, Ontario, prie Kanados geležinkelio prisnigo dvi pėdas sniego. Ties Cobalt, Ont., Continental geležinkelio greitasis traukinys, einantis į Montreal, pereitą naktį buvo pasivėlavęs dvi valandas dėl sniego: tarpe Hearst ir Grant buvę trijų ir keturių pėdų pusnys, kurios ir suvėlavę traukinį.

A.L.T.S. REIKALAI

NAUJI NARIAI ĮSTOJO Į A. L. T. SANDARĄ.

Prie 9 kp., Cambridge, Mass.:
Justinas Černiauskas,
Pranas Mitrikevičia,
Mykolas Bagušinskas.

Prie 18 kp., Cleveland, Ohio:
Mateušas Švarpa,
Steponas Vilčinskas.

Prie 36 kp., Pittsburgh, Pa.:
Jonas Kinderis,
Pranas Vilkas,
Fabijonas Šavinis,
Jonas Kazlauskas,
Antanas Juodelis.

Prie 46 kp., Hartford, Conn.:
Jeronimas Žemaitis.

Prie 81 kp., Hudson, Mass.:
Mykolas Rimkus.

GAUSI AUKA.

Sandaros Naujosios Anglijos Apskritys, kuris pereitą sezoną atsižymėjo savo veikimu, iš savo iždo suteikė Sandaros skolų atmokėjimui net $350.00. Tai yra tikras kanuolinis šuvis, nuo kurio Sandaros skolos smarkiai sudrebėjo. Varde A. L. T. Sandaros Centro Valdybos ir visų Sandariečių tariu širdingiausį ačių Naujosios Anglijos Apskričiui už tokią gausią auką ir tikiu, kad kitų kolonijų Sandariečiai paims pavyzdį ir susiriš į apskričius tam sekmingam ir prakilniam veikimui.

K. J. PAULAUSKAS,
Sandaros Sekretorius.

Sukruskim Prie Darbo

Rimtas darbas yra didžiausias žmogaus pasitenkinimas gyvenime. Kiekvienas mus dirbame pragyvenimui savo ir šeimynų. Tam pašvenčiame nuo aštuonių iki dešimties valandų į dieną. Daugumas mus dirbame tik 6 dienas sąvaitėj, tik nežymi mažuma dirba ir nedėldieniais. Iš likusio nuo darbo laiko dalis teikiama pasilsiui, o dar likusi dalis yra musų kiekvieno savastimi liuosam sunaudojimui. Kaip tą likusį laiką sunaudojame. Rimtai, vaisingai, augštiems tikslams, ar priešingai? Brolau ir Sesuo, atsakyk į šį klausimą ir surask save kurioj pusėj tu randiesi. Jei pozityvėj, sveikinam tave, nes tu, Brolau ar Sesuo, savo kiltu ir rimtu darbu liuoslaikyje prisidėjai ir sau ir Lietuvai daug kiltų dalykų atsiekti ir tu esi tas, kuris gyvename pasitenkinimą turi. Dirbk rimtai, kiltai, vaisingai, augštiems idealams ir toliaus, o laimė su tavimi. Jeigu atsakydamas į šį klausimą atrasi save negatyvėj pusėj, tai šiuomi patariame tau pakeisti savo įpročius, stojant eilėje su tais visais Broliais ir Sesutėmis, kurie savo liuosą laiką naudoja rimtam ir prakilnam tikslui.

Taip kalbame su Jumis ir klausiame Jus, Gerbiami Sandariečiai ir Sandarietės, turėdami mintyje musų organizacijos uždavinius, kurie ant pirmos vietos išsireiškia troškime geresnio, laisvesnio ir laimingesnio gyvenimo sau ir musų tautai. Tai augšti musų tikslai. Ir pasiekt jų galima tik tampriai susiorganizavus ir visiems rimtai dirbant.

Musų organizacija — Amerikos Lietuvių Tautinė Sandara — palyginamai su kitomis Amerikos lietuvių organizacijomis, jaunutė tėra, vos dešimti metai gyvuoja, tečiaus ji daug pasižymėjo darbuotėje Lietuvos reikalams. Ir šiądie A. L. T. S. yra vienintėlė Amerikos lietuvių politinė organizacija, stovinti ant sargybos už lietuvių ir Lietuvos reikalus.

Mes, tautininkai Sandariečiai, per daugel metų tikėjome į bendrą darbą tautos reikaluose su kitomis partijomis. Ir tik dėlto mes šiądien turime minėti faktą, kad musų politinė organizacija jaunutė ir silpna pinigiškai yra. Mes dirbdami bendrą Lietuvos darbą su kitomis partijomis pats save ir savo organizaciją užmiršdami, savo spėkas ir pinigus, žodžiu viską, atidavėm besikuriančiai Lietuvos Valstybei. Mes tikėjome ir dabar tikime, kad Lietuva tik tuomet bus tvirta ir laiminga, kuomet jos visi piliečiai bendrai dirbs valstybinius darbus. Ir mes dirbdami bendrai, nors patįs save —savo organizaciją nuskriaudėm, tečiaus jaučiame savo tėvynei, savo gimtajam kraštui nenusidėję.

Štai bent keletas iš didesniųjų darbų, kuriuose mes esame savo spėkomis prisidėję: a) Organizavimas Lietuvių Centralio Komiteto ir darbuotė surengime "Lietuvių Dienos." Iš šio darbo šimtai tukstančių dolarių nuėjo sušelpimui Lietuvos biednuomenės ir našlaičių. b) Organizavimas ir palaikymas Tautinės Tarybos ir darbuotė Pildomajame Tarybų Komitete. Daug čia musų tautininkų Sandariečių spėkų ir laiko ir pinigo pašvęsta ir labai daug darbo, prakilnaus darbo, Lietuvai atlikta. Šiądien partijų gadynės upu gyvenant, mažai kas moka rimtai ir teisingai šitą darbuotę įvertinti, tik istorija tegalės bešališkai šios darbuotės svarbą atžymėti. c) Lietuvos Neprigulmybės Fondas; ši buvo išimtinai musų tautininkų organizacija. Bet apie šimtas tukstančių dolerių surinktų aukų veik iki centui nuėjo Lietuvos reikalams ir, iš tos didelės darbuotės budami teisingais, mes nemokėjome savo partiją paremti: viską atidavėm Lietuvai. d) O kiek mes pridėjome rimto triuso sušaukime Amerikos Lietuvių Visuotino Seimo New Yorke. Bet šis musų triusas neatnešė nei Lietuvai, nei mums naudos. Nes čia Romos Internacionalas, pasijutųs galingu, savo gylį iškišo ir iš to didelio seimo padarė savo naudai jomarką. Gi rezultate, pas mus kilo nesusipratimai, ginčai ir polemikos, iš ko musų partija žymiai nukentėjo. e) Pagerinimui reikalų šaukėme kitą seimą Chicagoj. Šis seimas buvo daug rimtesnis ir naudingesnis mums ir Lietuvai. Šis seimas, apart poros desėtkų tukstančių dolerių aukų Lietuvos reikalams, pagamino ir "Laisvės Varpą," kuris dabar Kaune, Karo Muzėjaus bokšte skambina laisvę Lietuvai. Tokia tai buvo musų tautininkų darbuotė Lietuvos reikalams pirm atvažiavimo Lietuvos Finansinės Misijos Amerikon.

Atvažiavus Lietuvos Finansinei Misijai ir įsikurus pirmutinei Lietuvos Atstovybei, prasidėjo grynai Lietuvos Valstybinis darbas, sulyg naujų planų. Mes, tautininkai Sandariečiai, be išimties, pasijungėm visi Lietuvos Valstybiniuose darbuose. Apleidome savo žymias ir daug darbo atlikusias organizacijas: Tautinę Tarybą, Lietuvos Neprigulmybės Fondą ir veik užsimiršom savo svarbiausią organizaciją — Amerikos Lietuvių Tautinę Sandarą. Mes kartu su Lietuvos Finansine Misija stojom darban tverti Lietuvos Laisvės Paskolos Stotis ir pardavinėti Paskolos Bonus Organizuoti pusiau valstybinę organizaciją —Lietuvos Piliečių Sąjungą, Lietuvių Prekybos ir Pramonės Tarybą etc. Mes tapome ant tiek valstybiniais žmonėmis, kad net neišdrįsome rinkti aukas per savo fondą, bet visokias aukas ir visokiems Lietuvos valstybiniams ir visuomeniškiems reikalams, kaip antai: Lietuvos Šauliams, kuriuos išimtinai tik tautininkai Sandariečiai rėmėme, Lietuvos Raudonajam Kryžiui, Našlaičiams, Lietuvos Universitetui etc. Ir tie šimtai tukstančių dolerių, mus surinktų aukų, buvo siunčiama Lietuvon, atatinkamoms įstaigoms, per Lietuvos Finansinę Misiją. Pas mus net naujas buvo išsidirbęs moto: "Viskas Lietuvai, o Lietuva lietuviams!"

Gi tuo pat laikotarpiu musų lietuvių kuno sopuliai-internacionalės partijos; socialistai su bolševikais griežtoj opozicijoj stovėdami neigė Lietuvos valstybinius darbus, ardė (bolševikėliai) ir netvarkes kėlė lietuvių susirinkimuose. O broliai katalikai, Romos internacionalas, apsimetęs Lietuvos reikalų rėmėjų, po patriotizmo skraiste, naudojosi iškilusiu Amerikos lietuvių upu, rinkdamas iš lietuvių aukas irgi tiems pat Lietuvos Valstybiniams ir visuomeniniams reikalams. Tik šitie viliugiai surinktas aukas Lietuvos reikalams dėjo į savo internacionalo—Tautos Fondą, kuriame tos aukos ir žlugo. Lietuvos Valstybinės ir visuomeninės įstaigos nieko iš čia negavo. Gi tie šimtai tukstančių buvo ir dabar tebėra naudojami šito internacionalo stiprinimui. Ir taip, kuomet mes, tautininkai, prakaituodami dirbome Lietuvos Valstybinius darbus, užmiršę savo partiją ir musų partijos įstaigas, tuomi pat tarpu klerikalai, krikšč. dem. partija, suleido savo juodus nagus į Lietuvos kuną, paimant Lietuvos valdymo funkcijas į savas rankas. Nuo čia pradėjome pamatyti ir suprasti vaisius bendrojo valstybinio darbo. Ir tai dar nevisi tautininkai suprato; tuli vis dar manė, kad Romos internacionalas nevisai pavojingas sopulis Lietuvos kunui.

Pilnai atsipeikėjom tuomet kai atšaukta pirmutinė Lietuvos Finansinė Misija ir pirmasai Lietuvos Atstovas Jonas Vileišis ir jo vieton atsiųstas Čarneckis. Šis naujasis Lietuvos Atstovas, tuojaus, klerikalų pareigas eidamas, sugriovė ir sunaikino visas pirmojo Lietuvos Atstovo ir Lietuvos Misijos sukurtas valstybines organizacijas. Nuslopino pilnutėliai bent kokį Lietuvos valstybinį darbą. Jei kas dar buvo veikiama, pasinaudojant tebeklestinčiu Amerikos lietuvių upu, tai klerikalų partijos reikalams vajai, kuriuose surinkta jų partijos reikalams žymios sumos pinigų. Tai ir viskas.

Lietuvoj tas pat. Cenzura, bausmės ir persekiojimai musų vienminčių laikraščių. Net pusiau katalikiško laikraščio "Tėvynės Balsas" ir kitokiais vardais ėjusio sunaikinimas ir uždarymas ir tik dėl to, kad neputė klerikalų dudon. Atidavimas lenkams trečdalio Lietuvos su Lietuvos Sostine Vilniumi. Sutikimas suinternacionalizuoti Nemuną. Apleidimas Klaipėdos krašto kurį to krašto lietuviai su šauliais, savo krauju ir gyvastimi nuo francų, lenkų ir vokiečių atėmė. Šiądien tik skundų, vaitojimo ir kruvinų ašarų iš Klaipėdos krašto ir Vilnijos mums tenka matyti ir girdėti. Ypač Vilnijos krašte lenkai Didžiosios Inkvizicijos priemonėmis, musų brolius ir sesutes kankina ir terorizuoja. Ir prie to Lietuvą privedė vyliugiai klerikalai, po firma krikščionių demokratų partijos. Šitokia politika visiems mąstantiems lietuviams yra aiški; tai vedimas Lietuvos prie atidavimo Lenkijai.

Mes, tautininkai Sandariečiai, kaip lygiai ir kiekvienas doras išmintingas lietuvis, reiškiame didedio nepasitenkinimo šitokia politika.

Dabar visi aiškiai matom ir suprantame, kad ne partijos bendrai, ar kitais žodžiais reiškiant koalicija Lietuvą valdo, bet TIK PARTIJA, kaip virš įrodėme. Mažumos, nors teisingas balsas, tvojamas, slopinamas ir, jei leisite teisybę pasakyti, tiesiog terorizuojamas. Koalicinis Lietuvos valdymas negalimas. Amerikoj lietuviams bendras valstybinis darbas sugriautas, sunaikintas. O Lietuvai pagelbėti butinai reik. Ir mes suprantame, kad bendrai dirbant daugiaus pagelbėti butų galima. Tečiaus, kaip dabar dalykai stovi, tai bent kokia rimtesnė pagelba Lietuvai yra galima tik per partiją. Bet jei partija atatinkamai galėtų Lietuvai pagelbėti, ji pati turi buti didelė ir galinga.

Todėl, gerb. Sandariečiai ir Sandarietės, subruskim ir padirbėkim šiuo sezonu Lietuvai:—

1. Padvigubinant nariais Amerikos Lietuvių Tautinę Sandarą. Juk žinote, kad musų organizacijos ateinantis seimas yra jubilėjinis; A. L. T. S. švęs savo dešimties metų organizatyvio gyvenimo ir darbavimosi šventę. Sutikim šį musų organizacijos jubilėjų su bent dvigubai tiek narių, kiek turėjome pereitame seime. O tas labai lengva padaryti, jei tik kiekvienas pasiimsime sau už pareigą **tik po vieną naują narį prie A.L.T.S. prirašyti.**

2. Kviečiame visus Sandariečius ir Sandarietes paremti Ohio, Michigan ir Pennsylvanijos Valstijų Sandaros kuopų Apskričio vajų: "NUPIRKIME SANDARAI LYNOTYPĄ." Jei kiekvienas A. L. T. S. narys paskleis tik po vieną knygutę susidarančią iš dešimties liudymų ir surinks penkis dolerius aukų, tai Sandara galės ne tik naują Linotypą, bet ir naują presą įsigyti. Šiuos liudymus bus labai lengva skleisti, nes aukojusieji turi progos laimėsi dideles ir brangias dovonas. O Sandarai Linotypas yra butinai reikalingas.

3. Pereitas A. L. T. S. seimas nutarė, kur tik galima, kurti jaunuomenės ir suaugusiems mokyklas. Pereitais metais, rods tik trįs A. L. T. S. kuopos turėjo garbės seimui pranešti tokias mokyklas įkurtas ir pasekmingai vedamas. Butų gera ir gražu, kad A. L. T. S. jubilėjinį seimą bent su desėtkais tokių mokyklų sutiktume. Čia yra labai graži proga musų inteligentijai padirbėti.

4. Gana simpatijos žodžių! Nelaimingos Vilnijos inkvizitorių Lenkijos kankinami, musų broliai, kruvinomis ašaromis šaukiasi musų pagalbos. Negalime į tai užsimerkti ir kurčiais buti. Turime jiems pagalbos ranką paduoti. Tai atlikt galime paaukodami po kiek kuris išgalime. Taipgi tam reikalui pasistengkite jei tik bus galima, visos A. L. T. S. kuopos surengti prakalbas, išaiškinimui vilniečių karčios padėties plačiai visuomenei ir paprašyti iš jos aukų. Taipgi patartina A. L. T. S. kuopoms išrinkti komitetus, kurie galėtų parinkti aukų pereinant butus, krautuves etc. Kalbėtojus galėsite gauti vakarinėms kolionijoms, rašant adv. St. Kodis, 117 N. Dearborn St., Chicago, Ill. Vidurinės valstijos kreipkitės prie K. S. Karpavičius, 7907 Superior ave., Cleveland, Ohio. Rytinių valstijų kuopos gali kreiptis prie K. J. Paulauskas, 327 E Street, So. Boston, Mass. arba prie J. W. Liutas, % United States Lines, 45 Broadway, New York, N. Y.

5. Aukos šiam tikslui surinktos turi buti siunčiamos per Lietuvių Politinį Iždą. Norime pabrėžti jogei Lietuvių Politinis Iždas yra musų visuomenės saugiausi įstaiga, nes šis iždas yra pilnutėlėj globoj Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros. Tas pats musų A. L. T. S. išrinktasis iždininkas yra iždininku abiejų šių organizacijų.

6. Apart Vilnijos nelaimingiems broliams aukų, šiuo sezonu, kaip ir iki šiol kad budavo, yra renkamos aukos "Sandaros" ir kitokiems įvairiems musų visuomenės reikalams. Beje atgaivinkime musų "PIKTPINIGĮ." Sandariečiai ir Sandarietės, reikalaujame ir prašom Jus visus rinkti aukas viršminėtiems reikalams. Rinkimui aukų panaudokite įvairius susirinkimus, vestuves, krikštynas ir kitas įvairiausias pramogas ir, taip bedėdami po šapelį, dideles sumas galėsime surinkti. Taipgi visokiais ir visokiems reikalams surinktas aukas **siųskite tik per Lietuvių Politinį Iždą.**

Jei sunaudosite savo liuosą laiką visi Sandariečiai ir Sandarietės šiems darbams, kaip virš nurodoma, tai čia kaip tik ir bus Jusų laikas sunaudotas rimtai, vaisingai ir augštiems tikslams Tad visi prie darbo.

Supraskite, kad tautininkai Sandariečiai yra Amerikos lietuvių didžiulė jiega. Ir jei tautininkai, budami silpnais neorganizuotais, mokėjo praeityje nuveikti daug didelių darbų Lietuvos reikalams, tai dabar, kuomet musų organizacija — Amerikos Lietuvių Tautinė Sandara — yra stipriausia nariais kaip niekad nebuvo, todėl visiems petys petin surėmus, dabar galime dar daugiaus nuveikti. Tik visi kaip vienas laikykimės rimtai savo nusistatymų, auklėkim ir stiprinkime bendradarbiavimo idėją ir discipliną, o taip dirbdami milžiniškus veiksnius atliksime.

A. L. T. Sandaros Centro Valdyba.

Svarbi Reforma Lietuvoj.

Svarbiausioji priežastis, dėl kurios musų dabartinis valdžios aparatas sunkus, nepaslankus, gludi pačioje musų valstybės kurimosi pradžioje. Tuo laiku visos įstaigos buvo organizuojamos paskubomis be jokio bendro plano, be sistemos. Pirmieji valstybinio aparato organizatoriai buvo buvusios Rusijos valdininkai. Todėl nenuostabu, kad viskas buvo padaryta ant rusiškos popierio darkymo sistemos kurpalio, be to dar prisidėjo trukumas vienijančio ryšio tarp atskirų įstaigų. Apskritai, valstybės tvarkymo ir administravimo darbams buvo suimta visa tuo laikų buvusi žalioji darbo jiegų medžiaga ir suversta kruvon.

Dabar, pagyvenus kelis metus, pasirodė, kad viskas reikia tvarkyti per naują, nes įstaigos jau pradeda sunkiai viena su kita susikalbėti, trukdo viena kitai darbą, tą patį darbą dirba kelios įstaigos, kurios apverčia viena kitą kruvomis raštų, ir galų gale gaunasi raštai, raštai, o produktingo darbo ir tvarkos nėra. Musų šiandieninis valstybės aparatas neturi vienyjančio, vadovaujančio kelio, dėl ko kiekviena įstaiga, kiekvienas valdžios atstovas saviškai viską tvarko ir dėl ko išeina didžiausias mišinys —netvarka.

Šitas nenormalumas jau seniai pastebėtas, ir dėl jo nemaža rašyta, dar daugiau kalbėta, tik kaszin kodėl ligi šiol nieko nebuvo daroma ir tik dabar rimtai pradėta imtis valstybinio aparato reformavimo.

Naujas Ministerių Kabinetas pirmoje eilėje pradėjo rupintis visų įstaigų tiek centre, tiek vietose pertvarkymu. Šio darbo metmenys jau yra nutiesti, ir pirmoje eilėje numatoma apskričių administravimo pertvarkymas. Visas apskričių administravimas manoma apibendrinti apskrities viršininko komisaro asmenyje — jis manoma pastatyti tiek savivaldybių, tiek valdžios atstovų vietose priešakyje. Kol kas dar nėra aiškiai nusistatyta, kas bus ir kaip bus skiriamas tas apskrities komisaras ir kadangi tas klausimas yra labai svarbus, tai jis net buvo svarstomas apskričių savivaldybių atstovų suvažiavime.

Sulyg numatytu planu, dabartiniai apskričių viršininkai ir dabartinės apskričių valdybos panaikinamos. Apskričių tarybos rinktų iš savo tarpo tris žmones, iš kurių vienas butų valdžios tvirtinamas apskrities viršininkas ir drauge su kitais dviem sudarytų apskrities administravimo branduolį.

Kadangi apskrities viršininkas stovėtų ne tik centralinės valdžios įstaigų priešakyje, bet ir savivaldybių priešakyje, todėl pati numatoma viršininko rinkimo ir paskyrimo tvarka jau dabar sukelia priešingų nuomonių. Mat, sulyg numatomo projekto apskr. viršininką rinktų apskr. taryba, bet centro valdžia jį tvirtina ir tokiu budu: jei pirmo ir antro apskr. tarybos kandidato centro valdžia netvirtina, tai trečią valdžia — ministerių kabinetas — tiesiog skiria. Taigi lengvai gali atsitikti, kad centro valdžia visuomet suras priežasčių savivaldybių siulomų dviejų kandidatų netvirtinti, o paskirs sau tinkamą žmogų. Tuomet išeitų, kad savivaldybių priešakyje stovėtų valdžios skiriamas asmuo, kas esmėje pa-

(Seka ant 5 pusl.)

Girkalniškis.

Gamta ir Varguolis

Po sunkaus vasaros karščiuose sąvaitinio darbo šeštadienio vidurdienyje eina į savo namučius dirbtuvės darbininkas. Jis eina keliu šale miesto. Mat jo gyvenimo vieta atstume trijų mylių. Nežiurint, kad kas rytas bei vakaras jam reikia žygiuoti tokį ilgą kelią, bet jis ten gyvena, nes ten jam gyvenimui yra pigiau nurandavojama vietelė ir tokiu budu, centą-kitą gali sutaupyti savo šeimynos aprupinimui.

Taip, jis eina į savo namučius. Drabužiai ant ant jo apiplyšę, per išblyškusį veidą bėga ruožais prakaitas susimaišęs su dulkėmis; jo visas kunas suvargęs ir gyslos dreba iš po sunkaus sąvaitinio darbo, o kišenėje nešas visos sąvaitės uždarbį —25 dolerius, su kuriais turės aprupinti pats save, savo moterį ir trejatą vaikučių. Jis eina giliai užsimąstęs, galvodamas, kaip jam su tais 25 doleriais reikės pramaitinti sąvaitę, kol gaus kitą algą, jei rankos bus sveikos ją užsidirbti; ir kaip reikės nubovyti savo vaikučius, kurie kelyje jį pasitikę bučiuos jo puslėtas rankas ir užsikabinę jam ant kaklo glausdamies prie jo klaus: "Tėveli, ką parnešei mums? Juk mes tavęs laukėme..."

Jam beeinant kaitriuose saulės spinduliuose pasidarė silpna ir šalykelyje po medžio šakomis atsisėdo, kad pasislėpus nuo kaitrių saulės spindulių atsikvėpti tyru vasaros oru ir valandėlę pasilsėjus eiti pas savo šeimyną.

Jam besėdint pro šalį keliu lėkė automobilių eilės. Juose važiuojanti juokauja, krykštauja, linksminas, o jis, vargšas, galvoja, kaip čia reikės ištekti duonos savo šeimynai...

Išsiėmęs iš kišeniaus skepetaitę nusibraukė prakaitą nuo savo išblyškusio veido, ir pažvelgęs į gamtos grožę, į žaliuojančius medžius, kurių lapai nuo mažo vėjalio juda, šlama, giliai atsidusęs tarė:

—Gamta gražioji! juk tu esi tverėja to visko, kas yra ant žemės. Tu tverdama žmogų sakei, kad kiekvienas turės lygią dalį gyvenime... Kad kiekvienam klosi jo taką žalumynais, apkaišytais gėlėmis. Kad kiekvieną lygiai linksmįsi, medžius apvilkdama žaliais šlamiančiais lapais. Bet kodėl to šiandien nėra?... Kodėl vieni viskuo pertekę krykštauja, juokauja, o kiti pusalkani mirksta prakaite, kur iš jų prakaito tunka kiti?

Ant tų varguolio žodžių, tarytum sušlamėjo medžiai ir tarytum pasigirdo nematomas gamtos balsas, sakantis:

—Sunau mano, neišmetinėk man, nes aš nesu kalta. Aš tave atsiunčiau į gyvenimą lygiai tokiu pat keliu, kaip ir tą, kuris šiandien yra viskuo pertekęs. Aš visiems lygiai atidariau vartus į pasaulio gyvenimą ir suteikiau lygią progą naudoties visomis gėrybėmis ir grožybėmis. Tai kodėl nesieki prie moksio, kad galėtum išbristi iš vargų klano, kad nebutum kitų išnaudojamas?

Varguolis susijudinęs vėl sako:

—Gamta, motin: Tai kodėl man leidai gimti iš varguolės motinos? Kodėl pirm mano gimimo leidai mano motinai įklimpti į tą vargų klaną, kad, budama varguose paskendus, negalėjo mane tinkamai išauklėti; negalėjo man suteikti tinkamą ir reikalingą supratimą, kaip aš turėsiu gyventi, kaip aš galėsiu rasti savo gyvenimui lygią dalį, kad galėčiau džiaugtis visomis gamtos grožybėmis ir jaustis, kad jos yra man, mano linksmumui?

Ant tų varguolio išmetinėjančių žodžių, tarytum susijudino gamta ir tarp sušlamėjusių medžių rodos vėl pasigirdo balsas sakantis:

—Sunau mano, labai didelę klaidą turi, sakydamas, kad aš esu kaltininkė tavo vargams. Tik pasižvalgyk gerai apie save. Rimtai pagalvok, o pamatysi, kad tavo vargams tu pats esi kaltas. Tik pamąstyk gerai: juk tu savo rankomis iš žemės gilumos kasi tas brangenybes, kurios puošia pasaulį; tu savo rankomis nutiesi kelius, išbudavoji didžiausius laivus, plaukiojančius po vandenynus. Tu savo rankomis pastatai miestus ir juose murus remiančius padanges; tu savo rankomis įrengi įvairias dirbtuves, kurios gamina reikalingus produktus žmogaus gyvenimui — žodžiu sakant, tu esi to visko tvėrėjas ir savininkas. Tad kodėl nesieki prie to, kad buti savininku to visko, ką tu gamini? Kodėl leidėsi papulti į tą įtaką, kuri įvairiais pabuklais tave laiko nuo pirmynžangos? Kodėl leidi ant savo kelio atsistoti tiems, kurie tau skelbia tą, ką patys tikrai nežino ir nori tave ten vesti, kur patys nenori eiti ir nežino kur, kad tik tave sulaikius nuo pirmynžangos? Tad, mesk iš savo rankų įvairius pabuklus, kurie tau yra brukami, kad tave sulaikius nuo progreso, nuo siekimo prie gerovės! Kaip gali greičiaušiai, imk į savo rankas naudingą knygą bei laikraštį, tik imk tokį, kuris žengia progreso keliu, kuris veda prie to, kas yra aišku ir žinoma. O greitu laiku pasijusi kitokiu žmogumi ir pagerįsi savo vargingą buvį. Juk aš, leisdama tave į pasaulį, daviau tau protą, kad jis tau butų už vadovą. Tad kodėl nesivadovauji juomi? Kodėl pasiduodi kitų įtakai, kurie tave sulaiko nuo pirmynžangos ir tave laiko kaipo įrankį savo reikalams? Tad budėk, sunau; vadovaukis savo protu; paduok savo suvargusią ranką tiems, kurie žengia progreso keliu, į gerovę, į šviesią ateiti, o bendrai dirbdamas su jais pagerįsi savo buvį.

OPERA

XXVIII.

TOSCA.

Operą TOSCA parašė Giaccomo Puccini, o žodžius parašė Giocosa. Apie kompozitorių Puccini rašiau "Sandaroje" tuomet, kaip buvo rašyta apie jo operą Madame Butterfly, skyriuj XVI.

Opera TOSCA yra trijų aktų. Pirmu kartu buvo pastatyta Parise, Francijoj, 1894 m.

Operai vieta duota — Roma, apie 1800.

Kas link pirmo statymo operos TOSCA yra ginčų. Italai nenori pripažint to, kad Parise toji opera buvo statyta, jie savinasi, kad pirmas statymas buvęs 1900 m. Costanzi teatre, Romoje. Italai rokuoja, kad jų kompozitorius, jų opera, tai kad jie patįs ir vėliau statė, bet — vistiek — jų pirmenybė. Libretto parašyta sulyg to jau vardo melodramos Sardou. New Yorke šioji opera buvo statyta pirmu kartu 1901 m. vasario 4 d.

AKTAS PIRMAS. Atsidaro scena ir matyt Šv. Andriejaus alla valle bažnyčia. Iš dešinės pusės — šeimyninis rusis. Įbėga bažnyčion politinis prasikaltėlis, persekiojamas policijos, Angelotti (Andželioti), pabėgęs iš kalėjimo ir slepiasi šeimyninia-me rusyje, kur laidojami numirėliai. Atėina dailininkas Mario Cavaradossi (Kavaradosi), kuris toje bažnyčioje, altoriuje, tępliojo Madonną, t. y. šv. Marijos paveikslą; jis paveikslą tęplioja ir vis galvoja apie savo mylimąją, kurios panašumas persiduoda tępliojamai Madonnai. Toji jo mylimoji yra Floria Tosca (Toska), dainininkė. Prie dailininko yra patarnautojas kunigužis, kuris dailininkui mazgoja teptukus ir trina maliavas. Kuomet patarnautojas išeina, tai Angelotti apleidžia rusį ir ateina prie dailininko. Abu jie yra seni draugai. Kavaradosi pataria savo draugui pasislėpt jo villoje, kaime, pastarasis sutinka. Ateina Tosca ir Angello vėl slepiasi. Atėjusi Tosca pastebi, kad Cavaradossi kaip tai sujudintas, o ji yra užvydaus budo, pradeda išvadžiot sau įvairius įvykius. Viskas baigiasi malonia scena, pasimogavimu meilužių. Tosca išeina, o po to Kavaradosi išsiveda savąjį draugą. Alarmas (nuoganda). Ateina Romos policijos viršininkas ir inkvizitorius Scarpia (Skarpia), kurie jieško pabėgusio Angelotti. Sugrįžta Tosca tuo tikslu, kad pasakius Kavaradosiui apie perkeitimą sutikimo, rendez-vous, bet ji neranda Kavaradosi ir vėl joje kyla pavydo ir abejonės. Čia ji susitinka su inkvizitoriumi Scarpio, kuris josios susierzinimus dar padilgina. Pas Scarpio yra dvejopas planas: paveldėt sau širdį Tosco's ir pasigaut pabėgėlį Angelotti, apie kurio pabėgimą, Scarpios supratimu, turi žinot Kavaradosi ir Tosca. Scarpio įsako trims šnipams slaptai Toscą žiurėt.

AKTAS ANTRAS. Antrame akte daroma vienu ar kitu budu: tai perstatomi rumai Toscos ir ten areštuojamas Kavaradosi arba rumai Scarpio. Visgi geriau tinka vadint rumais Scarpio, nes jis čia liudėsio pilnas ir susirupinęs dėlei areštavimo Angelotti ir taipgi Kavaradosi. Scarpia svajoja apie Toscą, kuri tuo laiku dainuoja karalienei. Scarpia daug svajojęs apie Toscą parašo ir nusiunčia jai rašćiuką. Ateina policijos agentas ir praneša, kad Kavaradosi areštuotas; bet apie Angelotti dar nieko nežinoma. Ateina Tosca ir jau ji žino viską nuo Kavaradosi kur pasislėpęs Angelotti, nes Kavaradosi jai pilnai užsitikėjo. Tosca vienok nepasako kur slepiasi Angelotti. Tuomet Scarpio liepia budeliams kankinti Kavaradosi ir rodo jai kaip jis kankinamas. Tuomet Tosca neišlaiko slaptos, nes gailisi kankinamo meilužio ir pasako, kad Angelotti yra paslėptas šulnyje, Kavaradosi villos sodne. Scarpia pasiunčia ten sbirus — savo šnipus paimt Angelotti. Tosca prašo Scarpia, kad paliuosuotų Kavaradosi. Scarpia sako taip, kad jis josios meilužį paliuosuosiąs tik tuomet, kaip ji, Tosca, nusileisianti patenkinimui Scarpios geidulių. Tosca baisiame nusiminime, nuogandoje, bet pagalios sutinka. Kavaradosi nuteistas mirtin, bet Scarpia užtikrina dabar Toscą, kad kareiviai šausią į Kavaradosi tuščiais primušimais ir kad buk Kavaradosi turi apsimest negyvu. Po to, girdi, jis, Scarpia, duodąs perlaidos raštą dėl dviejų ir ji su tuo raštu pasiimsianti Kavaradosi ir pabėgsianti. Scarpia veikia dviveidžiai: atiduoda slaptą įsakymą Kavaradosi nušaut su užtaisytais primušimais. Toscai, jai, duoda tą savo perlaidos laišką ir pradeda jau prie jos lyst. Tuo laiku gulėjo ant stalo tutinas (kindžalas, peilis), kurį atnešė vienas šnipų parodymui, kad Angelotti gyvas nesidavė paimt, bet nusidurė tuomi tutinu. Tą tutiną pagriebia Tosca ir nuduria Scarpią. Scarpia pažeistas širdin, miršta, o Tosca iš mirusiojo rankų paima tą perlaidos lakštą ir, kaipo gera katalikė, pastatė užžibusi gale Scarpia galvos dvi žvaki ir išeina.

AKTAS TREČIAS. Kalėjimo bokšto platforma. Kareiviai atveda ir atiduoda kalėjimo užveizdai Kavaradosi. Kavaradosi rašo čia savo atsisveikinimo laišką Toscai. Atbėga Tosca su geromis žiniomis. Jinai ramina Kavaradosi, jam sako ir tą, kad užmušusi Scarpia ir neleidusi jam kad ją koneveikt. Pasakoja vėl, kad jį šaudysią su tuščiais primušimais. Po visų tų meilužių maloniųjų valandų prasideda sušaudymo scena, kuri užsibaigia tragiškai: Scarpia apvylė Toscą, Kavaradosi nušaunamas mirtinai. Ateina policistai ir areštuoja Toscą už užmušimą Scarpios. Tosca šoka iš bokšto žemėn ir užsimuša.

Įtinkančios visumai vietos tai arija Kavaradosi "Recondita Armonia" ir eina tolia prie duetto su Tosca. Furiozinis giedojimas Scarpios "Va, Tosca, nel tuo cuor s' annida Scarpia." Tuo laiku pereina chorai žmonių, seminaristų ir tt. ir kartu giedodamas "Te Deum laudamus." Toliau Toscos arija "Vissi d' Arte." Kavaradosi atsisveikinimas Toscai "E lucevan le Stelle" ir duettas su Tosca "O dolci Mani."

Mikas Petrauskas.

Paremkime Mariampolės Realę Gimnaziją.

Amerikos Lietuvių pažangiajai visuomenei.

Amerikos lietuviai yra nemažą padėję savo lėšomis įvairioms Lietuvos valstybinėms ir kulturinėms įstaigoms tarpti. Tai darydami. jie, be abejo, norėjo savo jiegomis prisidėti ir padėti Lietuvai sustiprėti tiek politiniu tiek ekonominiu, tiek kulturiniu atžvilgiais. Tačiau vidujinis Lietuvos gyvenimas pažangesniam Lietuvos piliečiui darosi vos pakenčiamas. Krikščionys demokratai, davatkų padedami, paėmė į savo rankas krašto finansus, švietimą ir pramonę. Katalikiškojo Vailokaičių banko pinigais, įsigytas įvairiais spekuliacijos keliais, supirkinėja žemes, ant kurių statomi vienuolynai konfesinės mokyklos ir kitos Lietuvai klerikalinti įstaigos. Kiek intensyviai yra varomas šis darbas, galima spręsti iš to, kad, pavyzdžiui, visuose Suvalkijos miesteliuose (Vilkaviškyje, Naumiestyje, Kybartuose, Šakiuose, Prienuose, Lazdijuose ir tt.) jau senai įkurtos ir kunigams jose šeimininkaujant veikia "Žiburio" (klerikalinė draugija) mokyklos gimnazijos. O Suvalkijos centre — Mariampolėje — jau visa miesto dalis bažnyčios pusėje yra kunigų nupirkta arba įsigyta iš maldingų žmonių Dievo garbės reikalui. Esančiuose čia namuose kunigai turi moterų vienuolyną, mergaičių ruošos mokyklą, seminariją moterims kaimo mokyklų mokytojoms ruošti ir kitų smulkesnių įstaigų. Be to, vienu pusmečiu prie bažnyčios pastatė dideliausius trijų aukštų namus, kuriuose jau šiemet, rodos, pradės veikti vyrų katalikų konfesinė gimnazija, o vėliau manoma čia atidaryti ir katalikiško mokslo universitetas Lietuvos valdytojams ir švietėjams gaminti. Šiems namams statyti daug pinigų yra gauta iš Amerikos lietuvių. Taip atrodo klerikalų pastangos paimti lietuvių auklėjimą ir švietimą į savo rankas.

Ką galėjo padaryti šiuo reikalu Lietuvos pažangioji visuomenė 5 metų Lietuvos savarankaus gyvenimo laikotarpiu? Pridėta daug darbo, daug vargo, tačiau maža ką teturime. Priešų daug, o paramos maža. Visoje Suvalkijoje, savo laiku davusioje daugiausia pažangiosios inteligentijos, kuri ir dabar Lietuvoje darbuojasi, toje Suvalkijoje yra vos viena aukštesnioji mokykla — Realė Gimnazija Mariampolėj, įkurta ir išlaikomą pažangiosios inteligentijos jiegomis. Šiemet baigiasi penki metai, kaip ši mokykla įkurta. Kiek pastangų turėjo padėti jos laikytojai vien apsigynimui nuo užpuldinėjimų, pareinančių tiesioginiai iš kunigų, iš jų laikraščių ir pagaliaus iš jų įtakoje esančių valdžios įstaigų, aukštų ir žemų valdininkų!

Realė gimnazija kurėsi 1918 metais, da esant vokiečių okupacijai. Kada gimnazijos steigėjai padavė vokiečių okupacinei valdžiai prašymą leisti atidaryti gimnaziją, Mariampolės kunigija įkalbinėjo Kreishauptmaną, kad leidimo šiai mokyklai atidaryti neduotų. Leidimas betgi buvo gautas iš jau besikraustančių iš Lietuvos vokiečių ir iš pirmutinės Lietuvos vyriausybės. 1918 m. Kalėdų metu gimnazijos kurėjai važinėjo po kaimus, skolindami iš kaimiečių pinigų gimnazijai atidaryti. Per tris sąvaites išsinuomuota namai, kuriuose vokiečiai laikė rusų belaisvius ir arklius, atlikta tų namų remontas, paruošta reikalingiausias inventorius, mokslo priemonės, ir 1919 metų sausio 10 dieną gimnazija pradėjo mokslo darbą visomis savo klasėmis.

Per visą Realės Gimnazijos gyvavimo laikotarpį kunigai nesiliauja ją persekioję: visose Suvalkijos bažnyčiose per pamokslus įkalbinėja tėvus, kad neleistų savo vaikus į Realę gimnaziją, grąsindami už tai visomis dangaus ir pragaro bausmėmis; per išpažintį taip pat akis į akį bara tuos, kurie leidžia šion gimnazijon vaikus; kalėdodami vėl visą savo autoriteto jiegą leidžia darban, kad tik sulaikyti tėvus ir vaikus nuo Realės gimnazijos. Krikštynos, vestuvės ir kitoki žmonių susiėjimai kunigų naudojami gimnazijai šmeižti. Netgi tuomet, kai tėvai ima vaiko metrikus mokyklai, klebonai aiškina tėvams, kad jų vaikai, besimokydami Realėje gimnazijoje, ištvirksią, bedieviais, "gyvuliais" tapsią. Klerikalų leidžiamuose laikraščiuose tiek jau purvyno iškrėsta į Realę gimnaziją, jog net gimnazijos mokinių tėvai patraukė katalikiškosios "Laisvės" redaktorių Bičiuną teismo atsakomybėn, ir redaktorius buvo teismo nubaustas pinigine bauda ir kalėjimu. Vos susirinkus Lietuvos Steigiamąjam Seimui, Mariampolės "Žiburio" gimnazijos valdytojai — direktorius Jokantas ir inspektorius kun. Šmulkštys, išrinkti Seimo atstovais, savo atstovavimo darbą pradėjo paklausimu Švietimo Ministerijai, kodėl Realės gimnazijos mokymo ir auklėjimo tvarka skiriasi nuo tos tvarkos, kuri yra buvusi caro mokyklose Lietuvoje prieš karą. Kadangi šiandie Lietuvoje šeimininkauja klerikalai, tai valdininkai administratoriai, klerikalams pataikaudami, visokiais budais kliudo Realei gimnazijai, ardo ramų mokyklos darbą. Visų tos rušies valdininkų darbų pažymėtini Mariampolės viršininko Pijaus Misiurevičiaus žygiai, kurių atgarsis pasiekė net ir Amerikos laikraštiją. Šitas Misiurevičius, pasitarnaudamas klerikalams, ryžosi padaryti galą Realei gimnazijai: šių 1923 metų sausio 26 dieną pasiuntė į gimnaziją bombomis ginkluotų milicininkų, kurie iš klasės pamokos metu vedė mokinius į kalėjimą, — ir dabar dar nėra žinoma, kuo tie mokiniai buvo kalti. Dar prieš šį žygį tasai Misiurevičius yra rėžęs gatvėje vienai Realės gimnazijos V kl. mokinei, 14 metų mergaitei, per žandą taip smarkiai, jog toji nuvirto į griovį ir puldama tiek pasižeidė, jog tėvams teko vežti ji į Karaliaučių operacijai daryti.

Čia paminėtieji užpuolimai rodyte rodo, kiek sunkiose apystovose reikia mokyklai gyventi. Gimnazija tačiau, dėl didelio jos laikytojų ir mokitojų pasiryžimo, sugebėjo apsiginti, mokymą ir auklėjimą tvarkyti sulig naujosios pedagogikos reikalavimais ir davė kraštui jau penkias abiturijentų laidas: 1919 metais gimnaziją pabaigė 10 žmonių, 1920 m. — 38 žm., 1921 m. — 35 žm. ir 1923 m. — 25 žmonės. Baigusieji Realę gimnaziją, be paskutiniosios laidos, vieni — apie 80 žmonių, mokosi Vakarų Europos ir Lietuvos universitetuose, kiti — arba Lietuvos kariuomenės karininkai, arba pradedamųjų ir aukštesniųjų mokyklų mokytojai, arba įvairių valstybės įstaigų valdininkai.

Be aukščiau minėtųjų, gimnazija vargsta ir dėl netinkamo mokyklai buto — drėgno, kiauro, šalto, žemais tamsiais kambariais, be jokios tvarkos išmėtytais. Namai nuomojami iš žydo Bialoblockio, kuris daro visas pastangas, kad gimnazija išsikraustytų, ir vėliau ar anksčiau iš Bialoblockio namų gimnazija turės išeiti.

Ligi šių metų gimnaziją laikė savo lėšomis jos mokytojų kolektyvas, kuris geresniam apsigynimui nuo klerikalų užsipuldinėjimų pavedė gimnaziją globoti Lietuvos mokytojų profesinei sąjungai. Bet ir padidėjusiomis moralės paramos jiegomis negalima bus prašalinti buto nustojimo pavojaus. Jei gimnazija bus išvaryta iš namų, ji turės žuti. Todėl yra butinas ir neatidėtinas reikalas turėti gimnazijai savi namai.

Realės Mariampolės gimnazijos laikytojai ir jos mokytojai šiuo kreipiasi į Amerikos pažangiuosius žmones prašydami padėti lėšomis gimnazijai namus pastatyti. Jie prašo visus aukoti gimnazijos namams statyti kiek kas gali, rinkti aukas, ruošti tam reikalui vakarus, koncertus ir tt. Kiekvienas šiam reikalui paaukuotas doleris, kiekvienas surinktas centas tai bus tas pagrindas, ant kurio augs ir plėtosis Lietuvos pažangioji kultura. Lietuvos pažangioji visuomenė mokės tinkamai įvertinti aukotojų pasiryžimą ir jų, kaipo pažangos ir mokslo rėmėjų, vardus nuolat minės. Ypatingai minės juos Realės gimnazijos mokytojai ir laikytojai, mokiniai ir jų tėvai.

Realės Mar. Gimn. laikytojai.

PASARGA. Mariampolės Realė Gimnazija yra Mokytojų Profesinės Sąjungos globoje, kuri visus šios gimnazijos reikalus pavedė vesti J. Valaičiui. Dėlto visokiais gimnazijos reikalais reikia rašyti šiuo adresu: **Jonas Valaitis, Realė Gimnazija, Mariampolė.**

Broliai lietuviai. Šiomis dienomis buvo atvykusi Vilniun bulgarų ekskursiją, susidedanti iš profesorių, mokytojų, studentų ir kt., visa virš 60 asmenų. Vienas vyresniųjų ekskursantų, sveikindamas stotyj mokyklų delegaciją, prabilęs šiais žodžiais: "Sveikinu jus, broliai lietuviai, Tamstų senoje sostinėje. Daug esame matę kraštų, bet tokio gražaus miesto dar nesame matę". Žodžiai "broliai lietuviai" lenkams baisiai nepatikę. Bet jau kitą dieną bulgarai "pasitaisę" ir visur vartoję žodį "lenkai." ("L. U.")

SANDARA
AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

"THE LEAGUE"
Published Every Thursday at South Boston, Mass.
by the
LITHUANIAN NATIONAL LEAGUE OF AMERICA.
VINCENT J. SZLIAKYS
Editor.
K. J. PAULAUSKAS
Business Manager.
327 E Street, Boston 27, Mass.

SANDARA
Prenumerata turi buti apmokama
Savaitinis Laikraštis
Leidžiamas kas Ketvergas
AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS
iš viršaus. Prenumeratos metas skaitosi nuo dienos užsirašymo.
Pinigus geriausia siųsti Pašto Money Orderiu, adresuojant:
Metams kainuoja (Amerikoje) $2.50
" " Kanadoje $2.75
" " (Užsieniuose) .. $3.00

Entered as Second - Class Matter January 14, 1914, at the Post Office Boston, Massachusetts, under the Act of March 3, 1879.

Apžvalga.

LIETUVA IR ŽYDAI.

Netaip labai seniai patys žydai skelbė, kad Lietuvoje su jais gražiausiai apsieinama nė kaip alei kurioj kitoje šalyje. Dabargi žydų žinių biuras pranešė ir Amerikos spauda pakartoje žinią, kad jau ir Lietuvoje yra persekiojami žydai ir kad su tuo jie skundžiasi Lietuvos Seimui, sakydami, kad jiems net sinagogą sudeginę ir kad juos mušą žmonės kareivių rubuose ir tt.

Patenkinantį to paaiškinimą randame "Trimito," šaulių organo, 158 No. sekančiame straipsnyje:

Antisemitizmas, fašizmas ir šauliai.

Pastarųjų dienų gyvenimas iškėlė sekančius svarbesniuosius reiškinius apibudinančius lietuvių ir žydų santikius nepriklausomoje Lietuvoje.

Nežinomas žydų tautybės žmogžudys dienos metu nušovė lietuvį studentą Aleksą Kaune.

Kelioms dienoms praslinkus žydukai ėmėsi mėtyti viešose vietose žydiškai atspaudintus atsišaukimus su lietuvišku parašu: Lietuvos komunistų partija.

Tais atsišaukimais kviečiama nuversti nepakenčiamą Lietuvos vyriausybę, suardyti buožių tvarką ir įvesti Lietuvoje bolševikišką rojų.

Prasidėjus tokiam žydų puolimui visais frontais, — butent ir su proklamacijomis ir su revolveriais, — Lietuvos visuomenė pasiliko visai rami. Tas parodo, kad nei žydų proklamacijos, nei jų revolveriai nepajiegia įvaryti baimės suaugusiems, rimtiems lietuviams.

Tik jaunuomenė, kuri paprastai yra bailesnė ir linkusi matyti pavojų tenai, kur jo visai nėra, griebėsi apsigynimui priemonių.

Kauno "fašistai," — sako, ne vyresni 15 metų mokiniai —išleido smarkų atsišaukimą, ragindami tautiečius kovoti su Lietuvos piktadariais žydais, o toki pat "fašistai" šiauliuose išmurzino žydų parašus gatvėse.

Rodosi, kad visa kova, visas antisemitizmas ir fašizmas tuomi ir bus išsisėmęs.

Nevertėtų apie tai daugiau nei kalbėti, jeigu Lietuvos žydai ir Lietuvos "fašistai" šitiems reiškiniams nepriduotų tokios didelės reikšmės, kaip tai jie stengiasi padaryti.

Žydai, ir tai rimčiausieji jų darbuotojai, šaukte šaukia tiek savoje, tiek užsienių spaudoje apie neregėtus žydų persekiojimus, kurie dabar esą prasidėję Lietuvoje. Gi "fašistai," norėdami savo nuopelnus išpusti, skleidžia gandus, buk juos remianti Lietuvos Šaulių Sąjunga tuose "garbinguose" žygiuose prieš siurbėles ir skriaudikus žydus.

Ši aplinkybė verčia mus pasisakyti, kad Lietuvos šauliai smerkia tiek vieną, tiek ir antrą pusę.

Jeigu Lietuvos žydai tyli ir nepasmerkia tokių reiškinių, kaip bolševikų atsišaukimų skleidimas ir puolimas musų visuomenės narių revolveriais, tai reiškia, kad jie visiems tiems puolimams pritaria.

Kas pradeda akciją, tas butinai iššaukia ir reakciją, todėl žydams nėra priežasties šukauti, kai prieš revolveriuotą žydelį išdygsta "fašizmas" su smalos kibiru ir teptuku rankose. Tiktai abiem susirėmusiom karžygių pusėm reikėtų saugoti paprasčiausioji kautynių etika. Žydams reikėtų aiškiai pasisakyti, kad jie yra bolševikų provokuojami ir kenčia už tai, kad žydų tauta prisiima visus bolševikų nuopelnus Lietuvoje, gi "fašistams" prisipažinti, kad jie kovoja sava iniciatyva ir savomis pajiegomis.

Tuomet viskas eitųsi taip, kaip buvo Italijoje — komunistai imtųsi su fašistais, o visi kiti piliečiai liktųsi ramybėje. O dabar, kai viena ir antra pusė stengiasi nuduoti, buk kova einanti tarp žydų ir lietuvių, tai tas neatatinka tikrenybei. Žydams tas neužpelnytai padidina garbę, o "fašistams" perviršmažina jų nuopelnus.

Kai dėl šaulių, tai abiem susikovusiom pusėm patartina palikti mus ramybėje. Šauliai turi daug daugiau ir daug rimtesnio darbo, kaip stoti į kovą su žydų iškabomis. Tiek yra abiem pusėm pasakyti, kad jeigu, saugok Viešpatie, į šitą žydiškai-fašistišką konfliktą įsimaišys šauliai, tai jau bus bloga. Tiek žydams, tiek fašistams teks nakvoti milicijos nuovadoje. Šauliai nemėgsta lapelių, tiek "Lietuvos komunistų partijos," tiek ir "Fašistų vykdomojo komiteto" išleistų. O ką jau čia bekalbėti apie revolverius, smalos kibirus ir kitų rušių ginklus.

Kas pakelia kardą, tas nuo kardo ir žusta.

Nekelkit murzino žydiškai-fašistiško kardo prieš Lietuvos šaulius. Čia dėl kovos pasekmių nei vienai, nei antrai pusei abejoti neteks. Šauliai apsidirbs tiek su komunistais, tiek su fašistais, tiek su visais kitais tvarkos ardytojais.

SAVOS PRAMONĖS LIETUVOJE.

Lietuvoje, su jos atgimimu, gema ir auga savos pramonės, esančios pilnai lietuvių rankose. Jos ten labiau tarpsta, nė kaip čion Amerikoje šėrų formoje susitvėrę bendrovės. Kad Amerikoje lietuvių bendrovės didžiumoje nyksta iš šaknų, Lietuvoje jos tarpsta. Lietuvoje stoka kapitalo, kaip jo stoka visoje Europoje, tad geistina, kad Amerikos lietuviai, turintieji liuosų pinigų vyktų Lietuvon ir steigtų tokias pramones, apie kurias išmoko Amerikoje, arba, kas da geriau, prisidėtų ten prie jau įsteigtų bendrovių netik pinigais, bet ir darbu.

Lietuvoje yra susitvėrę ir tveriasi įvairių-įviariausių bendrovių. Štai gauname sekančių žinių apie bendr. "Aitvaras:"

"Akc. b-vė "Aitvaras" Kybartuose.

Akc. b-vė "Aitvaras" yra įrengusi vienintėliai techniškų atžvilgiu apstatytą Lietuvoje vyno, šnypščiavynio (šampano), likerio, koniako, mineralinių, vaisinių ir gazuotų vandenų dirbtuvę. Spiritui, reikalingam koniakui ir likeriui, pagaminti prie dirbtuvės yra įrengta spirito varykla su tobuliausiu Lietuvoje rektifikacijos prietaisu. Spiritas yra varomas ir rektifikuojamas prižiurint tam pačiam inžinieriui, kurio išrastos ir patentuotos rektifikacijos kolonos yra skaitomos visų geriausios.

Prityrusiam specialistui provizoriui — chemikui prižiurint, dirbtuvę gamina šių rušių likerius: 1) "krupniką," tautišką gėrimą, plačiai žinomą netik Lietuvoje, bet ir užsienyje, 2) "benediktiną," — neblogesnį už prancuzų; kitos rušys, kaip "vyšnių kauleliai," "kmyninis," "kakao — vanilija," "mišinys" ir "grušinis," o taip pat karčiosios — "musų karčioji," "cingulingu," "pipirinė," — yra gaminamos naturaliu budu, be ekstraktų ir dažų.

Naturalius koniakus pakol gamina tik akc. b-vės "Aitvaras" dirbtuvės.

Šnypščiavynio, mineralinių vaisinių ir gazuotų vandenų skyriai jau yra užbaigti ir veikia.

Pamatinis b-vės kapitalas 1,-200,000 litų. Kilnojamasis ir nekilnojamasis turtas yra įkainuotas 900,000 l. su viršum. Nesiverčiančio kapitalo yra apie 300,-000 litų.

Kad patenkinus visus užsakymus, ne tik iš Lietuvos, bet ir iš užsienio, reikia paleisti apyvarton nors dalis gulinčio kapitalo. Todėl akc. b-vė "Aitvaras" ir jieško kelių stambesnių akcininkų, kurie galėtų ne tik įdėti savo kapitalą, bet ir patys užimti atsakomingą, gerai apmokamą vietą, padedant dirbti tiems, kurie yra pasiryžę parodyti, kad ir Lietuvoj galima yra pagaminti naturalųs, sveiki gėrimai ir sumažinti tuom įvežimą iš užsienio, kad ir Lietuvoje ne visos dirbtuvės gamina "erzacus," kaip iki šiol buvo. Reikia pabrėžti, kad tai yra pirma to tipo grynai lietuvių dirbtuvė."

BALSAI APIE LIETUVĄ.

Bostono "Christian Science Monitor" spalio 17 d. turi korespondenciją iš Kauno, kurioje daugiau pasakojama apie Palangą ir Klaipėdą. Palanga esanti "istoriniai ir etnografiniai neatskiriama Lietuvos dalis," ten esąs stebėtinas (wonderfull) pajuris ir gražios apielinkės, bet reikią naujagadyninių patogumų, pirma nė kaip Palanga galės lenktyniuoti su Klaipėdos maudyklėmis.

Iš Palangos į Klaipėdą esą 20 mylių ir galima autobosu davažiuoti į valandą. Kelias Maskolijos pusėje esąs abejutiškas, bet Lietuvos pusėje labai geras.

Iš Kauno į Klaipėdą važiuojama geležinkeliu aplinkiniu keliu per Šiaulius, Mažeikius ir Kretingą ir ima 17 valandų. Lietuvos valdžia, sako, rengiasi tiesti geležinkelį nuo Amalių (šalia Šiaulių) tiesiai į Klaipėdą, 142 kilometru, ir tada į Klaipėdą busią galima davažiuoti į 5 ar 6 valandas. Kelias drauge busiąs pratiestas nuo Kretingos į Palangą.

Visas pajuris pagarsėjęs gintaru, kurio rinkimas ir apdirbimas esą pažymiausia vietos pramonė. Keleiviai tankiai žaidžia rankiodami gintaro šmonelius, bet didžiausi ir gražiausi gabalai randami tarpe plaukiojančių marių žolių, kur jų nuolat jieško čielos valtelių flotilės.

KLAIPĖDA GRAŽESNĖ UŽ KAUNĄ.

Klaipėda su 30,000 ar 40,000 gyventojų geriau išbrukuota ir abelnai geriau pastatyta už Kauno, kurs yra apie tris kartus didesnis. Klaipėda turi elektrikinį tramvajų, kad Kaune esąs tik primityvis arkliais traukiamas.

LIETUVOS GARDI DUONA.

Neišvykstant iš Klaipėdos galima gauti visokio maisto ir kurkas pigiau, negu Amerikoje ar Anglijoje. Turgavietėje moters, kalbančios lietuviškai ir vokiškai, pardavinėja visokius ukės produktus. Maistas visur esąs ko puikiausias. Lietuvos duona, sviestas, kiaušiniai, smetona ir suriai neturį lygių ir maisto falsifikavimas Lietuvoje nėra žinomas. Ir gabalą suteikia nemažą: pasišaukęs vištienos gausi visą vištą!

Spalio 9 d. tas pats "C. S. Monitor" talpino žinią iš Londono, kurioje paskelbta to laikraščio atstovo "interview" pas Lietuvos ministerį Londone, p. Naruševičių, kur jis išreiškė savo nuomonę, kad Lietuva negali duoti jokiai šaliai, taigi ir Lenkijai, jokių specialių privilegijų, nes tas butų pražutinga Lietuvai, taigi Lenkija negali tikėtis iš Lietuvos nė palengvinimų su Nemunu, nė jokio įsikišimo į Klaipėdos valdymą.

N. A. APSKRIČIO PROTOKOLAS.

A. L. T., Sandaros Naujosios Anglijos Apskričio susivažiavimo protokolas tilps sekančiame "Sandaros" numeryje, nes atėjo per vėlai, kad butų galima įtalpinti į šį numerį.

LAIŠKAS AMERIKON.

Kaunas, 17. IX. 23

Gerbiamasis:—

Šiuo laišku pranešu tamistai liudną žinią... Rugsėjo 12 d. netikėtai mirė Tamstos giminaitis Vytautas Aleksa. Žuvo jis nuo žiaurios žmogžudžio rankos...

Buvo taip. Rugsėjo 12 d., 10 val. ryte, atėjo į K. Norkaus agenturą koks tai žydas ir pasisakė norįs pamatyti p. Aleksą. Vienas iš tarnautojų, kaip paprastai, nurodė kambarį, kur a. a. Vytautas darbavosi. Vos sugrįžus tarnautojui į savo darbo vietą, pasigirdo šuvis nuo kurio a. a. Vytautas ir žuvo... Šuvis papuolė į didžiąsias smegenis, todėl vilties pagijimui nebebuvo. A. a. Vytautas tuojaus buvo nuvežtas miesto ligoninėn, kame gyveno dar iki 5-tos val. vakaro.

Žmogžudys dar nesugautas.

Tamstai ir daugumai bus begalo nuostabu, kaip galėjo žmogžudys pasprukti? Išvikrųjų, stebėtina! Ši žmogžudystė įvyko pačiame žmonių judėjime, t. y. 10 val. ryto ir, kas svarbiausia, miesto centre, Laisvės Alėjoj. Be to, vienoj pusėj K. Norkaus agenturos stovi namai Vidaus Reikalų Ministerijos, kitoj pusėj — Piliečių Apsaugos Departamentas, kur nuolatos milicijantai dežiuruoja. Žmogžudys visgi sugebėjo pabėgti. Matyt, drąsuolio buta —ėjo ant laimės. Mat pas K. Norkų įėjimas agenturon iš gatvės ir galima išeiti pro kitas duris į kiemą. A. a. Vytautas, kaip sykis, tame kambaryj darbavosi, kur yra durys išėjimui į kiemą. Todėl žmogžudžiui buvo patogus pabėgimas. Jam tik svarbu buvo pabėgt iš kambario, o paskui susimaišė su judančia gatvėj minia ir ramiai nuėjo savais keliais.

Dabar eisiu prie priežasties nušovimo. Visuomenėj pasklido įvairių įvairiausių spėliojimų. Gal Tamstai teks skaityt Lietuvos laikraščiuose, nes ten nemažai rašoma, kas neatatinka tikrenybei. Todėl čia pasistengsiu parašyt Tamstai tai, kas atatinka tikrenybei. Tą sužinojau iš a. a. Vytauto motinos ir jo draugų.

A. a. Vytautas, kaip ir daugumą anų laikų moksleivių, buvo prisidėjęs prie bolševikų — buvo jų pasekėjas. Jo, kaip ir kiekvieno jaunuolio, širdis linko prie idealizmo. Todėl jis girdėdamas skelbiamas bolševikų idėjas, prisideda prie jų, veikia uoliai jų dirvoje, jieško pasaulyj pilnoj to žodžio prasmėj teisybės. Baigęs 5-kias klases Mariampolės realės gimnazijos, meta mokęsis ir vyksta Rusijos gilumon pas savo dėdę p. Aleksą (Jus, turbut, girdėjot apie jo veikimą bolševikų tarpe). Ten, Rusijoj, dar labiau gilinosi į bolševikų veikimą ir, žinoma, veikia su jais išvieno. Jieškodamas tų bolševikų skelbiamų idėjų ir jų nesurasdamas, pamato apviltu esąs. Pamatęs jų niekšingumą, neteisybes, — atsisako nuo bendradarbiavimo ir, vargą kęsdamas, grįžta Lietuvon. Grįžęs, pradeda gyventi nauju gyvenimu. Savo realės gimnazijos draugams, bolševizmu apsvaigintiems, pareiškia savo nuomonę ir atsisako nuo bendro veikimo. Čia jis pasielgia didvyriškai, nes viešai pareiškia savo nusistatymą, žinodamas gerai, kad jo buvusieji bendradarbiai šnairomis į jį žiurės. Tiesa, a.a. Vytautas buvo įtrauktas bolševikų sąmokslin. Buvo užvesta byla. Tardymas turėjo įvykti prieš Kalėdas, bet, nežinau kurių priežasčių dėlei, buvo atidėtas iki rugsėjo 13 d. Mat bolševikai, nebeturėdami vilties gerų pasekmių sulaukti iš a. a. Vytauto, pasiskubina prieš pat bylos tardymą atimti jam gyvybę!.. Kas jiems ir pavyko.

Nelaimė tai valstybei, kur žmonės dėl partijų ima žudytis vienas kitą! Juk žmogus gali buti šiandien tokių pažiurų, o pamatęs ir įsitikinęs, kad jo sielai tai neatatinka — visai į kitą pusę grįžti. A. a. Vytautas buvo suklydęs, nes kas nieko neveikia, tai tas negali klysti. Kas veikia, tas klysta. A. a. Vytautas veikė todėl buvo suklydęs; bet savo klaidą pataisė ir grįžo ant tiesos kelio. Jo mintis garbinga ir jį minės lietuviai su skausmu, nes neteko tvirtos paramos Lietuvos valstybei. Jis buvo nepaprastų gabumų žmogus, o iš tokių tik ir laukiama Lietuvos žemelėje šviesios ateities.

Mat, a. a. Vytautas grįžęs iš Rusijos, tuojaus ėmėsi darbo. Pasirengęs privačiai keletą mėnesių šį pavasarį išlaiko egzaminus iš aštuonių klasių, su pažymėjimu pirmo mokinio. Taigi galite įsivaizdinti apie jo gabumus ir įvertinti jį. Jau buvo priimtas Lietuvos universitetan, teisių fakultetan. Jis taip buvo patenkintas gyvenimu, kad, rodos, jau nieko jam nereikia. Man jis pasakojo, svajojo, laimės gyvenimu gyveno. Sakės baigęs universitetą atvažiuosiąs Amerikon; bet žiauri, žmogžudžio ranka suardė jo visus siekimus... ir paguldė jį karstan!..

A. a. Vytauto laidotuvės įvyko rugsėjo 14 d. Kauno kapinėse. Laidotuvėse dalyvavau ir aš su savo sesute. Buvo daug atvažiavę iš Mariampolės giminių ir pažįstamų. Kun. Tumas (Vaižgantas) pasakė atatinkamo turinio prakalbą prie a. a. Vytauto duobės, kame iškėlė aikštėn nužudymo priežastį ir apibudino jo biografiją. Verkė savieji stovėdami prie amžinybės duobės, verkė susirinkę pažįstamieji ir svetimieji, netekę brangaus turto Lietuvos ateityj .. Saulutė paskutinį "sudiev" pasakius, apgailėdama jaunuolį, iš liudėsio pasislėpė už medžių ir, skaudžiai dejuodama, nusirito kiton pasaulio dalin pranašauti liudną žinią... Tik mėnulis, išlindęs iš po medžių viršunių, žiurėjo į vainikais apklotą kapą ir besiskirstančią žmonių minią. Visi išsiskirstė, tik mėnulis liudnai žiurėdamas iš augšto dangaus klausė: "Kur pasaulio teisybė? Kur ją surasti?"

Taip, Teisybės kiekvienas jieško, bet... ar suranda?!

Nors a. a. Vytautą neseniai pažinau, bet ilgai jis bus mano atmintyj... Minėsiu jį su skausmu širdyj. Negaliu apsakyti, kaip man jo gaila... Jus galit sau įsivaizdinti, koks motinai skausmas, netekus vienintėlio sunaus... Raminkit jus ją, kaip įmanydami. Baisi nelaimė ištiko ją. Bet nieko nepaveiksi. Reikia sutikti su žiauriu likimu.

Šis įvykis skaudžiai atsiliepė į visuomenę. Buvo pasirodžiusios proklamacijos su atsišaukimu: "Muškim žydus!" Čia rašo, kad musų valdžia veik žydų rankose, o mes vis užsileidžiame. To negana — žudyti mus žydai pradėjo, nušovė studentą Vytautą Aleksą!... Teroras prieš terorą!" ir tam panašiai.

Linkiu viso labo N. N.

Neturint ką Veikti

Kunigai rengia Jėzaus Kančios kliošlorių Scranton, Pa. su farma 60 akerių žemės. Į kliošlorių — vienuolyną priims tiktai mergas. Vyrų tiktai doleriai bus priimami. Viršininku bus tėvas Maria.

Kun. dr. Purickis buvo užsistatęs kauciją iki teismo už šmugelį, ir nujausdamas negerą nuosprendį, palikęs kauciją pasikavojo Vokietijoje. Valdžia kauciją konfiskavo ir su Vokietija derasi išgauti Poor Ickį.

Lietuvos katalikiškoms - internacionališkoms draugijoms yra labai geros dienos prie Žemės Ukio Ministerio, kun. Krupavičiaus, kuris "Katalikiškai Ukininkų Sąjungai," politiškai organizacijai, suteikė 275,000 litų pašalpų-paskolos iš Valstybės Iždo.

Lietuvos Moterų Katalikių organizacija irgi politiška, gavo nuo kun. Krupavičiaus 45,000 litų už jo pastatymą ir išrinkimą į Seimą. Ištikrųjų Amerikos katalikų federacija gali irgi pasidžiaugti taip gerai pasisekus.

Anglai pradeda prisibijoti suskilimo angliškos kalbos į šakas, nes Anglijoje, Amerikoje, Kanadoje, Piet. Aprikoje, Australijoje, Naujoje Zelandijoje tai vis kitaip kalbama, kitokiu skambėjimu ir sudėjimu. Labai retas anglas kalba rašomaja kalba. Kiekviena spaustuvė turi savo kalbą, o redaktoriai vėl savo rašybą.

Anglų kalba yra jau gerinta kartu, ir dabar laibai reikalauja gerinimo praktiškai, sulyg šios dienos reikalavimo, ir ta senąjį konzervatyvišką paprotį reikėtų pakeisti modernizmu.

Nieko nėra amžino.

Lotynų kalba buvo žmonių ir valdžios kalba, kuriąja dabar niekas nekalba, apart katalikų kunigų pamaldose. Lotynų kalba prasidėjusi apie 900 metų pirm Kristaus Romos apygardoje. 7-me amžyje pradėta mokinti lotynų kalba Anglijoje, kur paskiau visi valdiški raštai buvo rašomi lotyniškai iki 1731 metų. Italijoje nustota lotyniškai kalbėti apie 580 metus. Iš lotyniškos kalbos išsivystė itališka, ispaniška, portugališka ir prancuziška kalbos.

Anglai mano įkurti Institutą gerinimui angliškos kalbos.

Lenkijos pasiuntinys sugrįžęs iš Amerikos papasakojo, kad ant didelės iškados Lenkijai Amerika ketina žymiai sumažinti įleidimą žydų iš Lenkijos Amerikon, o taipgi ir iš Rusijos. Žydų politika sukels anti-semitizmą ir Amerikoje.

Kazys ir Dėdė

—Gutivning, Kazy!

—Labas vakaras, Dėde, na tai kaip viskas sekasi, kaip gerai praleidai šią dieną?

—Viskas, vaike, butų gerai, tik jaučiuosi labai suvargęs, mat labai sunkiai dirbau ir turėjau daug baderio.

—Tai, ką gi taip sunkiai dirbai, Dėde?

—Nagi, vaike, mufinaus į kitą auzą, bo toje vietoje ilgiaus gyventi negalėjau.

—Tai kame dalykas, Dėde, gal randą neužsimokėjai tai ir išvarė?

—Čia, vaike, yra visai kas kitas. Mat tą auzą, kur aš gyvenu dabar nupirko bedievis, ir jis pats žada parsimufinti. Na, o musų klebonas sakė, kad su bedieviu po vienu stogu gyventi negalima, tai aš ir išsimufinau.

—Tai visgi, Dėde, aš negaliu suprasti, kogi žmogaus gyvenimui gali pakenkti kas yra namo savininku.

—Gal tas, vaike, ir nieko nekenktų, bet dabar gavau pleisą arčiau bažnytėlės, tai ir mufinaus. Vistiek musų gyvenimas neilgas, nes sudna diena jau artinasi.

—Visgi iš tavęs keistas žmogus, Dėde. Kada tik su tavim susieinu, tai vis esi su naujais pavojais, bet tie visi tavo įsivaizdinimai yra tik sapnai ir viskas. Tai pasakyk man, Dėde, iš kur tu žinai, kad ta "sudna diena" artinasi? — ar tik nesapnavai pereitą naktį?

—Nereikia, vaike, nė sapnuoti. Patys prajovai rodosi ir aiškiai galima suprasti, kad šiur tas bus!...

—Tai koki-gi tie tavo "prajovai," Dėde, kurie galėtų reikšti pabaigą svieto?

—Nagi, vaike, šventame rašte yra pasakyta, kad prieš sudną dieną visi žmonės virs bedieviais. Tada Dievas neturėdamas ką daugiau daryti su bedievišku narodu, atsiųs perkuną su ugnimi ir sudegįs visą žemę, tada bus sudna diena.

—Tai visgi man neaišku, Dėde, tu sakai, kad jau visas pasaulis subedievėjo, na o kada paimi jusų laikraščius, tai randi parašyta, kad katalikų yra net 99 nuoš. Jei tame yra teisybės, tai, Dėde, turėtum but drąsus, kad sulyg tavo išrokavimo "sudnos" dienos greit but negali.

—Kągi čia, vaike, šneki, čia visai yra kas kita. Tik pamąstyk, Kazy, kiek jus turite savo gazėtų, kiek mes. Jus turite du-syk tiek daugiau, ir visos jusų gazėtos gerai laikosi, na, o musų vos keletas yra ir vos tik galima išsilaikyti. Paimkime, vaike, kad ir katalikišką Lietuvą, ten yra du milijonai gyventojų ir tukstantis kunigų, tai, vaike, yra didelė galybė, bet musų gazėta "Laisvė" negalėjo išsilaikyti ir subankrutijo. Tas, vaike, parodo, kad Lietuvoje žmonės jau subedievėjo ir musų gazėtų neskaito. Va, tas ir parodo, kad sudną diena jau artinasi.

—Visai ne tame dalykas, Dėde. Jeigu žmonės neskaito jusų laikraščių, tai yra tam tikra kita priežastis. Neskaitymo priežastis yra tame, kad jusų laikraščiai nieko gero neduoda žmonėms. Tik paimk ir pavartyk jusų laikraščius, Dėde, ką gerą juose rasi? Nieko! Vieton kad skelbti dorą ir pamokinimą prirašyta įvairiausių nesąmonių ir šmeižtų ant pažangios visuomenės. Va, tai tuomi žmonės pasipiktina ir neskaito tokių šlamštų.

—Gerai, Kazy, juk jusų gazėtos taipgi rašo ant mus, o žmonės jas vistiek skaito, tai kodėl negali skaityti, jei mes apie jus ką rašome?

—Musų laikraščiai, Dėde, jei ką rašo ir kritikuoja, tai pasiremdami tam tikrais teisingais faktais. Mes matydami, kad Lietuvoje dar yra daug netobulumu ir taisytinų dalykų, tai mes ir einame prie to, kad tas butų patobulinta. Visuomenė, kuri skaito kaip musų taip ir Lietuvos laikraščius aiškiai mato, kad mes teisybę skelbiame tai ir eina sykiu su mumis pritardama musų nusistatymams. Gerai, Dėde, pažvelgkime į dabartinę Lietuvos valdžios politiką, o aiškiai pamatysime, kad toli gražu neviskas gerai kaip privalėtų. Į valdžią susibriovę kunigai, kurie absoliutiškai neturi jokio supratimo ir laiko Lietuvą nuo pirmynžangos. Lietuvoje yra opiausis dalykas tai žemės reforma, nes Lietuva tai žemdirbių šalis, na ir kaip ta reforma yra vykdoma. Kunigas Krupavičius, kuris yra galva to visko, kaip jis elgiasi. Vieton, kad teisingai pravesti tą reformą, tai jis elgiasi vienpusiškai ir duoda progos vien tik savo šalininkams, o kitus visai pamiršta. Na o jusų laikraščiai ar kada padarė kokią pastabą tame reikale? Aišku kad ne! Va, tai, Lietuvos kaimiečiai pamatė, kad jusų laikraščiams nerupi jų reikalai, tai jie ir meta juos į pečių.

—Kaip sau nenori, vaike, bet tas vistiek aiškiai parodo, kad žmonės krypsta bedievybėn ir tas gali pagreitinti Dievo rustybę.

—Visai ne, Dėde. Kunigų kritikavimas ir nerėmimas jų politikos, visai nėra smerkimas katalikų tikėjimo ir anot tavęs, rustinimas Dievo. Šventraštyje mes randame, kad kadaise pats Kristus kirto gerai botagu patiems kunigams, kuriuos rado bažnyčioje varant biznį. Tad ir šiandien, jei jis ateitų, tai tokie kunigai kaip Krupavičiai, Vailokaičiai, Staugaičiai ir kiti gautų gerai pliekti, užtai, kad jie pasitraukė nuo altoriaus. Tad, mes matydami, kad jie yra ne savo vietose ir sakome, kad jie pasitrauktų ir leistų tas vietas geriau suprantantiems žmonėms, o pats rupintųs tik dvasiniais žmonių reikalais, kurie to reikalauja.

—Tas, vaike, gali buti teisybė, nes daugelį girdėjau taip šnekančių, kurie sugrįžo iš seno kontro.

—Taigi matai, Dėde, jei tik gerai paprotautum, tai ir atrastum tą kaltininką ir nereikėtų nuogastauti apie "sudnas dienas" dėlei supuvusios jusų politikos.

—Na, ale užteks man su tavim šnekėti, nes kaip tu pradedi, tai ir mane gali padaryti bedieviu. Šį vakarą bus musų parapijos mitingas, tai aš jiems paaiškinsiu ką tu man sakiai. Tai gudbai, Kazy!

Svarbi Reforma Lietuvoj.

(Tąsa nuo 2 pusl.)

naikintų savivaldybių principą. Dešinioji musų valdžios ir Seimo pusė, žinoma, stengsis šį apskrities viršininko paskyrimo projektą palaikyti. Dėl to musų savivaldybėms ir kairiajai visuomenės pusei gal teks stoti į rimtą kovą, nes reikia laikytis, kad apskr. viršininkas — komisaras butų apskrities savivaldybės renkamas. Centro valdžiai nereikėtų duoti teisės apskrities tarybos pasiulyto kandidato netvirtinti — apskr. taryba galėtų pasiųlyti kelis kandidatus ir iš jų vieną centro valdžia turėtų paskirti. Tuo budu išeitų, kad ir vilkas butų sotus ir avis sveika išliktų.

Kai dėl atskirų valdžios atstovų vietose, kurie manoma pavesti apskr. komisaro priežiurai ir vadovavimui, tai čia dar yra daug neaiškumų. Jei apskr. komisaras bus kartu ir visų apskrityje valdžios atstovų viršininkas, t. y. jei nei mokyklų inspektorius, ne žemės tvarkytojas nieko negalės daryti be viršininko žinios, tai čia gali susidaryti dar daugiau painiavos, negu dabar. Viršininkas turėtų begales darbo, o žmonėms atsirastų daug nepatogumų, nes dėl visų menkniekių reikėtų turėti reikalo tik su apskr. viršininku. Todėl apsk. viršininkui turėtų buti duota tik kontroliavimo, instruktavimo teisė, o atskiriems valdžios atstovams palikti daugiau savarankiškumo savo srityje.

Šiaip ar taip apskričių administravimas bus sutvarkytas, visgi apskr. įstaigų apibendrinimas, sujungimas daug naudos kraštui atneštų tiek darbo, tiek lėšų taupumo atžvilgiu. Taip pat bus be galo naudingas ir centro valdžios įstaigų, net pačių ministerijų pertvarkymas. Plati visą valstybės aparatą apimanti reforma gali daug sumažinti to aparato išlaikymo išlaidas ir jį pageriųti visais atžvilgiais. Bet kadangi mums su reformomis nelabai sekasi, tai ir ši taip reikalinga ir naudinga reforma gali nueiti niekais, jei tik musų valdančioji partija ir čia panorės savo politinę įtaką, kad ir per apskr. viršininkus didinti, kaip tai jau padaryta su daugeliu kitų reformos reikšmės turinčių įstatymų. Antras svarbus dalykas, tai kad rengiant šią reformą turima galvoje ne tiek su valstybės administravimu ir tvarkimu surišto darbo apibendrinimas, aptvarkymas, bet valdininkų skaičiaus sumažinimas. Man rodos, kad vien dėl šito dalyko visa laukiamoji reforma gali nueiti niekais, arba ji gali turėti valstybiniai politinės reikšmės, o ne valstybiniai ekonominės reikšmės. Kad ir sumažinsime įstaigų skaičių, bet jei nebus imtasi ir darbo sistemos pertvarkymo, jei ir toliau dėl menkų menkiausio dalykėlio bus rašinėjami raštų raštai, daromos kontrolių kontrolės, tai valdininkų skaičius vargu bau sumažės, nebent koks registratorius paliks atliekamas, o apskritai, tai bus senas pilstymas iš tuščio į kiaurą. Šitokia žymi reforma reikalinga daug didelio darbo ir net pasiryžimo kovoti su įsigalėjusiais aukštaisiais valdininkais, todėl turi ji buti gerai apgalvota ir kuo greičiausiai gyveniman įvykdoma. V—as.

Didelė Naujiena

Ar Jus žinote, kad Baltic States Bankas jau patarnavo dėl 50,000 žmonių, ir persiuntė Lietuvon $2,000,000.-00?

Ar Jus žinote, kad Baltic States Bankas jau užsitarnavo tokį užsitikėjimą, kad čia laiko sudėję savo pinigus Lietuvos Finansų, Prekybos ir Pramonės Ministerija, Lietuvos Bankas, Lietuvos Kredito Bankas, Lietuvos Prekybos ir Pramonės Bankas, Latvijas Tautas Bankas, New Yorko Valstija, Susivienijimas Lietuvių Amerikoje ir kiti?

Ant to viso remianties, mes patariame visiems, kad siųstų pinigų Kalėdų šventėms per Baltic States Banką. Mes išmokame pinigus Lietuvos Bankuose ir visuose paštų skyriuose. Parduodam laivakortes ant visų linijų.

Kas pasiųs pinigus dabar per musų įstaigą, tai gaus Baltic States Banko puikų kalendorių dovanų.

BALTIC STATES BANK
294 — 8-th Avenue
New York, N. Y.

PAJIEŠKOJIMAS.

Aš Ignacas Kaminskas, jieškau savo brolį Juozą Kaminską, girdėjau kadaise gyveno Chinijoje. Aš gyvenu Amerikoje. Malonėkite atsišaukti.

IGNACAS KAMINSKAS
108 Margen St., Haverhill, Mass.

BIZNIERIAI, GARSINKITĖS "SANDAROJE."

KIEKVIENAS SUSIPRATĘS LIETUVIS PRIKLAUSO PRIE A. L. T. SANDAROS.

NAUIAS IR NAVATNIAUSIAS KNYGŲ KATALIOGAS GATAVAS

Visiems prisiųsime dykai.

Reikalaukite tuoj, nes padarėm ligi šiol negirdėtą knygų ir mokslo išpardavimą, ir parduodam visokias knygas už

½ PUSĘ KAINOS ½

Lyties Mokslas knyga, kuri užveria savyje didžiausius žmogaus Sveikatos ir ligų sekretus, pirmiau kainavo $7, dabar — $3.50.

Didžiausias žodynas lietuviškai-angliškas ir angliškai lietuviškos kalbų, pirmiau kainavo $11, dabar — $5.50.

Dėl kitų knygų reikalaukite kataliogo.

MARGERIO KNYGYNAS

2023 Saint Paul Ave., Chicago, Ill.

P. S. Agentai: Knygų sezonas jau netoli. Mes duodame baisiai didelį nuošimtį.

Lietuviška Aptieka

Jeigu norite teisingų vaistų ir nužemintom kainom, tai visada eikite ant 100 Salem St., kur rasite visokių Amerikos vaistų ir Europiškų ir visokių lietuviškų šaknų.

Mes laikome užtikrintas gyduoles nuo visokių ligų, kaip tai: nuo galvos skaudėjimo, nuo užsenėjusio reumatizmo, nuo nusilpnėjimo strėnų, kraujo valimui, nuo uždegimo plaučių, nuo kosulio ir visokių kitų ligų. Taipgi turime nuo visokių slaptingų ligų ir geriausius patarimus suteikiame, nuo patrukimo del vyrų ir moterų. Atsiminkite, jeigu pirksite pas mus, sučėdysite pinigus ir sveikatą. Ateikite visada pas mus, o mes jums patarnausime kuogeriausiai. Pašaukiame geriausius daktarus per telefoną visai uždyką.

H. CABITT.

100 SALEM STREET, BOSTON, MASS.

Lietuvos Albumas

Didelė 435 puslapių knyga, kurioje 288 puslapiai vien tik paveikslų įvairių Lietuvos profesiosakų bei veikėjų, butent: profesorių, advokatų, gydytojų, kompozitorių, dailininkų, generolų, karininkų, vyskupų, kunigų bei šiaip įvairių grupių. Gi kiti 147 puslapiai, tai aprašymas kaikurių veikėjų gyvenimų. Ši knyga yra labai graži ir naudinga kiekvienam. Jos kaina tik $3.50. Reikalaudami siųskite ir pinigus adresuodami:

SANDARA,

327 E St., So. Boston 27, Mass.

$5,000.00 Dovanų

(REWARD)

KAZIMIERAS PAVIETAS, kuris rašydavosi CHARLES S. PAVIETAS, ir kurio fotografija čion paduodame, budamas Banko Kasieriaus pagelbininku — prasišalino iš Chicago, Ill. subatos naktį, Rugsėjo (Sept.) 8-tą, 1923 m., pasisavinęs nekurią sumą pinigų. Teismo įsakymas (Warrant) jį areštuoti, kur jis nebutų, yra Valdžios išduotas.

ŽYMĖS.

Vardas **Kazimieras — Charles S. Pavietas.**

Gyveno Chicago, Ill.
Tautybė — Lietuvys.
Amžis 36 m., nevedęs.
Užsiėmimas — Pagelbininkas Banko Kasieriaus.
Ugis—5 pėdų 6 colių.
Sveria — 155 svarus.
Plaukai — Juodi.
Akis tamsiai rudos.
Išvaizda Tamsi.

$5,000.00 dovanų yra duodama per American Bankers Indemnity Aliance tam kas viršminėtą asmenį suareštuos ir perduos Chicagos Policijos viršininkui arba bile kuriam autorizuotam Valdžios agentui.

Bile informacijos, telegramu arba telefonu, ant musų ekspensų, reikalui prisiėjus, prašome mums kuogreičiausiai suteikti. Viską mes užlaikysime slaptybėje.

The William J. Burns International Detective Agency Inc

1050 Otis Building, Chicago, Ill.

Telephone — Main 4064.

Lietuviai Amerikoje

BABELIO BOKŠTAS EGIPTO SCENERIJOJE.

Nekulturingas pasielgimas viešoje vietoje.

CHICAGO, ILL. Vakar vakare, tai yra nedėlioje, spalio 14 d. tapo atloštas naujas veikalas "Juozapas ir Zelbora" ir "Paraono Sapnas," parašytas K. S. Karpavičiaus, rengtas DLK. Keistučio Pašalpos Kliubo iš Brighton Park.

Veikalas "Juozapas ir Zelbora," kurį aš atkartotinai perskaičiau apie pora mėn. atgal, mane užžavėjo, nes į tą veikalą autorius įdėjo daug triuso, daug sielos. Veikalas parodo vergijos laikus. Veikalas parodo, kaip pavergėjai su bejiegiais vergais elgėsi, ir tas veikalas taipogi aiškiai vaižduoja išdykusios Paraono dvaro užžiurėtojaus Putiparo žmonos paleistuvystę ir jos žiaurias pasekmes. Tas perskaitymas paskatino mane nuvykti į perstatymo vietą ir matyti tuos vaizdus, kurie, pagal Biblijos padavimo, tukstančiai metų atgal ant kranto upės Niliaus Egipte buvo.

Kadangi aš neesu pratęs rašyti neteisybes, tai šį kartą parašysiu tą tikrąją tiesą, kurią aš patyriau salėje. Kas link veikalo, tai kaip jau gėrėjaus skaitydamas, taip šimteriopai juo gėrėjaus žiurėdamas — veikalas visais morališkais ir tekniškais žvilgsniais yra nepaprastai geras. Lošimas šito veikalo, kurs pasirodo pirmu kartu Chicagoje, nepagirtinas. Iš trylikos lošėjų, kurie buvo ant estrados, tiktai Zelbora, kurios rolę lošė p. M. Dundulienė ir Kunigas, M. Kasparaitis buvo pasigėrėtina. Po jų antroje eilėje Minėt, Zelboros tarnaitė p-lė O. Praščiukė ir Juozapas (vergas Izraelitas). St. Dambrauskas, ir kiek kredito Potiparui, kuriuo buvo Wm. Buishas. Kiti nei vienas nemokėjo netik rolių, bet ir stovėti ar eiti nesugebėjo, beto, kalbėjo taip lėtai, kad trečioje sėdynių eilėje nei žodžio negalima suprasti.

Tokia draugija, kaip Keistučio Kliubas, susideda iš paprasčiausios liaudies, tai ir jų parengti vakarai yra panašųs į rengėjus. Į tuos vakarus (kas ir šiame atsitiko) sueina šeimynos su visu lizdu, atsiveda ir atsineša vaikus visokio kalibro. Vienas vaikas verkia, kitas dainuoja, dar kitas stena, na ir svetainėje pasidaro lošimo laiku tokia muzika, kad ir geriausius nervus turint reikia laukti su nuobodumu pabaigos.

Bet tai ne vaikų kalčia, ir didieji, suaugę vyrai ir moters, berniokai ir mergaitės šneka, urzgia. Beto, matydama, kaip kareiviai atveda nuliudusį vergą prieš tirionus, publika juokiasi, švilpia, rankomis ploja. Vienas gana dailus vyrukas, gražiai apsirengęs, sėdėjo tarpe manęs ir panytės, kurią buvo atsigabenęs į teatrą su savim, tiek krykštavo ir plojo rankomis, kad net delnoms pavargus paėmęs laikraščio pundą plojo sau per rietą, kad tik pasirodyti panytei, kad jis toksai mandrus. Aš, išvestas iš kantrybės, prakalbėjau, kad nebereikalo Donald Day parašė "Chicago Tribune," kad lietuviai Indijonai. Jis man atsakė: "Matyt čia atsiranda ir apšviestų žmonių," kreipdamas man domę, tai aš baigdamas argumentus, užtikrinau, kad jis yra vienas iš apšviesčiausių, nes turi labai švelnią švilpynę, ir nenuilstantis.

Taigi, sėdėdamas tokioj publikoj, perbėgi mintimis, kur atsiradai: ar tai paprasčiausiame krutamųjų paveikslų teatrėlyje, ar Bolgėmyje. Bet niekada negali manyti, kad tai perstatymas tokio veikalo, kokiuo yra "Juozapas ir Zelbora.

Dar vienas rengėjų netaktas: įėjus į salę pasirodė ant kiekvienos kedės padėtas koksai plakatas. Skaitau — ogi tavorščių LDLD. propagandos lapeliai. Aš pilnai įsitikinęs, kad tas daryta nebe žinios rengėjų. Rengėjai pasikvietė publiką, paėmė po dolerį už tą malonę, kad jie pavelyjo pasiskaityti lapą, kurs tave už tavo dolerį dergia. Vyrai, tas negražu! Čia teatras, salė, o ne tavorščių Respublika (Jeffersono miškai).

Veikiančios ypatos buvo sekančios: Juozapas (vergas Israelitas) St. Dambrauskas, Zelbora (Potiparo žmona) M. Dundulienė, Potiparas (Paraono viršininkas) Wm. Buishas, Asenata (Neitos vaidelytė) O. Petraitienė, Minet (Zelboros tarnaitė) O. Praščiukė, Kubra (Pirmas vergas) N. N., Melig (Antras vergas) J. Micevičius, Paraonas (Egipto karalius) J. Pabarška, Kunigas (Asenetos tėvas) M. Kasparaitis, Masid (Paraono pulkininkas) F. Sutkus, Amrus ir Gunsur (Paraono kareiviai) J. Aurila ir J. Ruidis, šinkorius N. N.

Draugija turi gero pelno, nes publikos atsilankė daugiau, negu į nemažą C. S. P. S. Svetainę galì tilpti.

A. L. Lukas.

VISKO PO BISKĮ.

Sandara auga, komunistai dyla.

PITTSBURGH, PA. Birutės choras ne juokais rengiasi prie gero perstatymo šio mėnesio 28 d., nedėlios vakare, Liberty Teatre, 1217 Carson St., S. S., kur bus pastatyta "Gyvenimo Verpete." But gerai, kad visi pasistengtų gaut tikietus iš kalno, nes tą vakarą gal pritrukti sėdynių.

A. L. T. Sandaros 36 kuopos narių tarpe ištikro prasidėjo lenktyniavimas sukelti 10 tukstančių kapitalo Sandaros skolų išmokėjimui. Kaip rašiau, pirmą nedėlią ėjo lenktynės tarpe 43-os ir 36-tos kuopų narių K. Laudanskio ir J. Šermukšnio; antroj nedėlioj 36 kp. narys P. Pikšris praneša, kad jau pardavė 4 knygutes ir da paėmė 5-kias, nes tikiti pirmą dovaną laimėt. Taigi Sandariečiai lenktiniuokit, kad neatbutinai Pittsburgas laimėtų pirmą dovaną. Ir visi, kurie knygutes turite, malonėkit reportuoti sekretoriui, katrie reportuoja, tuos skelbiu, bet kurie nepraneša, tai nežinia, kaip sekasi. Taipgi Apšv. Komitetas turėtų kuogreičiausia pranešt Apskr. kasieriaus kauciją pilnai, kad but galima tuo pinigus prisiųst.

Da reikia pranešt, kad ne visi Sandaros nariai lankosi į Sandaros susirinkimus, net kartais išeina gana juokingai. Štai pavyzdis: per L. M. D. mėnesinį susirinkimą 14 d. spalio buvo nuo Sandaros 36 -tos kuopos paduotas prašymas L. M. D-jai, bet štai tuo Sandariečiai pirmutiniai pasirodė priešingi. Nors priešinos ir Rusijos agentai, bet tiems ir padyvo nėra, nes jie pavydi Sandariečiams. Taigi, Sandariečiai, žiurėkim, kur mes priklausom ir ką darom, nes kitaip tai tik svetimiems duodam pasijuokti iš savo nesusipratimo.

Žinomam Pittsburge graboriui Franui Venslovui pasimirus, atsirado ir daugiau norinčių graborauti, įpač Soho dalyj, kur daugiausia pagarsėję "bedieviai." Todėl mirusio P. Venslovo testamentą Ona Venslovienė pataiso, aukodama Nepr. Kapinėms $100 ir Nepr. šv. Jurgio parapijai $100.00, ir sykiu atsilankė į L. M. D. mitingą, pareikšdama, kad ji nori sykiu su visais lietuviais drauge dalyvaut ir visiems patarnaut, nes Venslovienė pati turi graboriaus laisnį ir gerai patarnauja.

Da vienas dalykas, tai A. L. D. L. D. galutinas susmukimas, nes rengė prakalbas ir paskaitas — spalio 6 d. atėjo 18 žmonių, 7 d. atėjo tik apie 6, o 14 d. neatėjo nė vienas, bet plakatai ir svetainė buvo užimta trims vakarams, tai nuprogresavo visai.

Negeriau einasi ir Chicagoj, nes Dėdelė buvo spešial pašauktas į Chicagą į kovą su Sandariečiais ir socialistais, tai pakeliui sustojo ir Pittsburge ir buvo L. M. D. Name spalio 9 d. Kai žmogelį užpuolė Sandariečiai ir socialistai, Dėdelė nesigynė, kad jų skaičius gana sumažėjo. Sako, platforma reikia mainyti ir reikia narius persijot: kurie geri, pasiliko, kurie netikę, išbyro. Nors kai kur ir visi išbyro, bet savo laikosi ir gana.

Bet, matyt, žmogelis įbaugintas gana dručiai, nes po kelis kartus klausė: ar tas mano alus? nes, matyt, gana bijo svetimą paimt.

Pittsburgiečiai nieko savo vadui nesurengė, turbut pabugo saviškiams parodyt, nes per prakalbas spalio 6 d. reikalavo iš jo pasekėjų, kad Dėdelę, Bimbą ir Batrušaitį — visus pakartų ant vienos šakos. Tai ko susilaukė Lietuvos priešai, kad tarpe savo "frentų" bijo pasirodyt.

Spalio 14 d. buvo laidotuvės seno Pittsburgiečio Nastausko su bažnytinėmis apeigomis Lietuvių Tautos Šv. Jurgio parapijos. Kun. J. Petruševičia Nepr. Kapinėse. Laidojo nauji graboriai, bet nepritymę, tai daiktais ir juokinga išėjo: kunigas atgiedojo, kas reikia, o grabas kaip nesikrutina, taip nesikrutina. Na, gal pasitaisys.

Patėmijęs.

PAMOKINIMAS MERGINOMS

Kas savus apleidžia, tai ir savieji apleidžia.

CHICAGO, ILL. Štai aš einu gatve vieną vakarą ir pastebiu burelį lietuvių šaligatvyje kalbantės tarp savęs. Tolesniai pastebiu ant durų žėlavos ženklą ir tas ženklas parodo, kad yra miręs kas jaunas. Kadangi da aš nesmiu senas, tai man yra žingeidu pastebėti, ar mergina, ar vaikinas atsiskyrė iš musų tarpo. Įžengęs į vidų pastebiu jauną panelę miegančią amžinu miegu. Aplink lavoną gėlių yra daugybės, nes mat buvo jauna, 22 metų, tai artymi giminės ir kaimynai gėlių sunešė. žinoma, gėlės yra svarbu, betgi kas kitas svarbiau. Reikėjo kad butų aplinkui lavoną arba kituose kambariuose koks tuzinas merginų ir vaikinų, kurie atjaustų, kad iš jų tarpo atsiskyrė jų draugė. Bet kad apsidairiau aplinkui, tai su visai nemačiau toj grįčioj merginos nė jaunikaičio, tik kęliatas augusių moterėlių ir vyrų.

Daug yra tokių atsitikimų pas čia augusias merginas, kad jos lietuvių kalbą nenori vartoti ir į lietuvių organizacijas nemėgsta įsirašyti, tarnauja airių ar prancuzų tautai, betgi tie airiai ar prancuzai neatjaučia, kad jau viena ar vienas silsisi amžinai ant lentos. Jiems jau nebereikia jo. Kada dirbo jų labui, tai buvo gera ir naudinga, o dabar, kad jau mirė, tegu jais apsirupina "Lithuanians."

Todėl, merginos ar vaikinai, netarnaukite kitoms tautoms, tik tarnaukite ir bukite ištikimi lietuvių visuomenei ir dirbkite lietuvių tautos labui. Sakau, jeigu šita mergaitė butų priklausius prie Sandaros ar kitos tautiškos organizacijos, tai pas lavoną butų keli tuzinai vaikinų ir merginų. O dabar kur tarnavai, ten ir užmokestis.

Merginos ir vaikinai! neleiskite laiką iki ryt ar po ryt, bet šiądien stokit į Sandarą, ir daugiausia patarnavimų ateityje turėsite.

Klevelis.

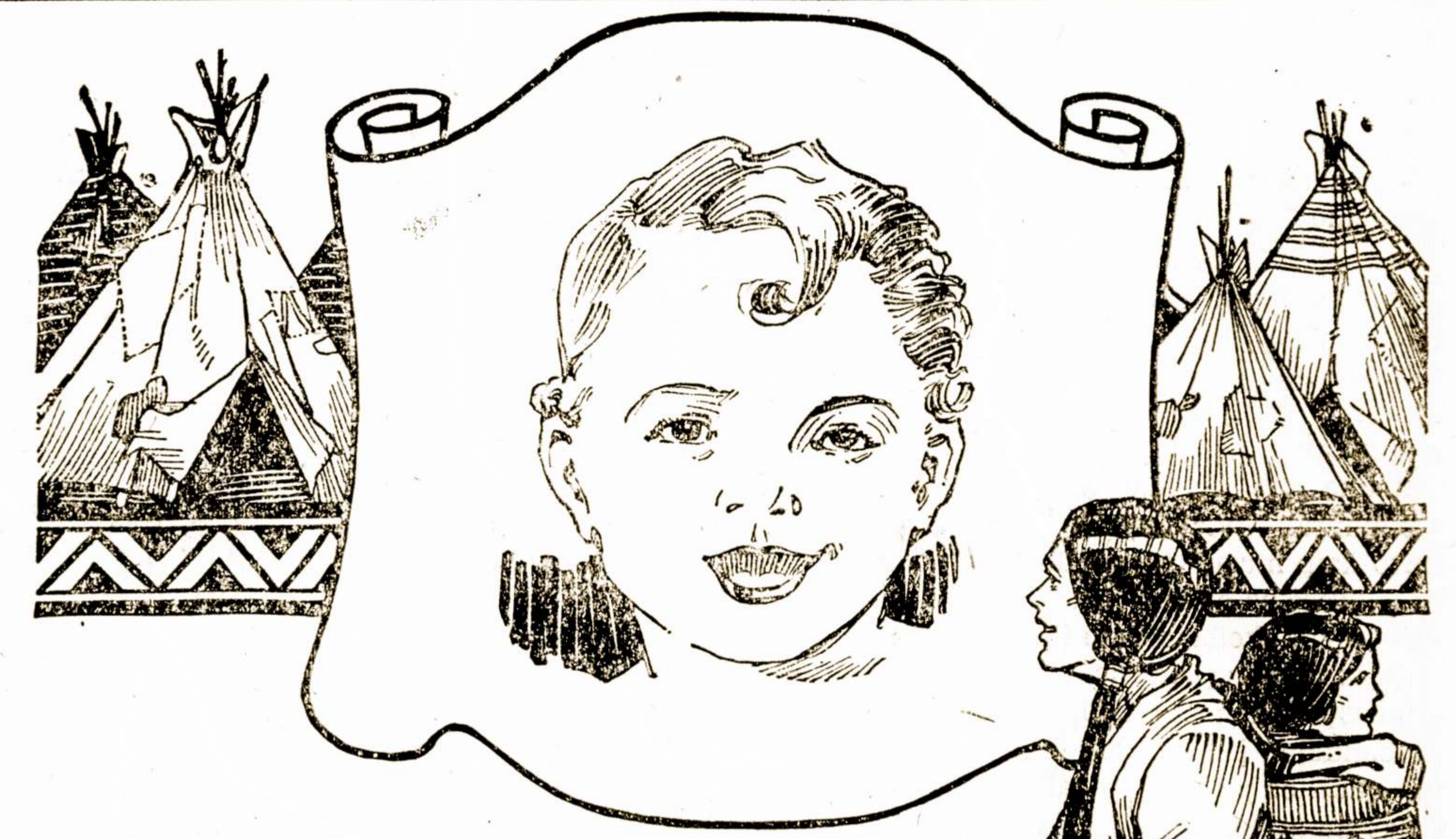

"INDIJONŲ MOTERYS STEBĖJOSI IŠ TOKIO KUDIKIO KAIP MANO"

PRIE Pine Ridge Indian Reservation, South Dakota valstijoje, gyvena vikrus ir laimingas mažas baltveidis berniukas vardu Bunns. Jo puiki sveikata aiškiai skiria jį nuo kaimyninių Indijonų kūdikių. Bunnso vienatiniai žaisladraugiai yra Indijonukai. Indijonų kūdikiai nėra sveiki delto, kad jie netinkamai maitinami — kūdikių mirimų skaičius pas Indjonus pasibaisėtinas.

Bunnso gyvenimo proga buvo silpna nuo pat gimimo, nes jis gimė per Cezarišką operaciją. Bet jis buvo penėtas su Eagle Brand, garsiu kūdikių maistu, ir "nesirguliavo nei dienos po gimimo." "Kada atsivežiau Bunsą iš ligonbūčio," pasakoja motina, "Indijonų moterys buvo kasdienės viešnios. Jos stebėjosi iš tokio mano kūdikio. Jos dažinojo visą istoriją. Po to jos daž nai ateidavo pas mane klausti patarimo, ir aš visados patardavau Eagle Brand ir stačiau savo kūdikį kaipo įrodymą to pieno maistingumo vertės."

Kaip Mrs. Lincoln, išauginusi juo taip pasekmingai savo sūnelį, mokina Indijonų motinas duoti saviems kūdikiams Eagle Pieną, taip tūkstančiai dėkingų motinų rekomenduoja Eagle Pieną savo draugėms. Gydytojai rekomenduoja jį motinoms, kurios negali žindyti savo kūdikių.

KUPONAS

Pažymėk, kurią Nori

Penėjimo Instrukcijos — Valgiai del Vaikų

Kūdikių Knyga

Vardas ____________________

Adresas ____________ 11 (Lith.

Vasaros penėjimui, ypatingai Eagle Pienu penėjimo būdas yra saugybės kelias. Vasariniai negaliavimai kūdikių tarpe veik visados paeina nuo klaidingo penėjimo. Eagle Pienas yra netik lengvai suvirškomas, bet prie to grynai tyras ir vienodas. Mes atspausdinome jūsų kalboje pamokinimų kaip paruošti Eagle Pieną kūdikiams visų amžių. Jei norėtumėt tų pamokinimų, išpildykit kuponą ir pasiūskit mums šiandien.

THE BORDEN COMPANY
Borden Building, New York

LIETUVOS ŽINIOS

KAUNAS.

Seimas susirinko po atostogų ir pradėjo posėdžiauti rugsėjo 18 dieną.

NEGIRDĖTAS ATSITIKIMAS.

Prieš kurį laiką gyvenantieji apie Kauno kapinyną girdėdavo naktimis kapuose bildėsį. Kaikuriems gyventojams tas paslaptingas bildėsys nemaža baimės buvo įvaręs. Bet štai vieną rytą Kauno kriminalė policija pasaugojusi sugavo tariamąjį velnią, kuris pasirodės esąs Suvalkijoj žinomas pusprotis Zigmas Majauskas. Pasirodė, kad jis naktimis, anot jo paties žodžių, įlysdavęs į sklepus, kur laidojami numirėliai, sudaužydavęs karstus, jieškodamas numirusių moterų, su kuriomis paskui nepadoriai elgdavęsis. Labiausiai jis mėgdavęs geltonplaukes moteris. Šitas savo numylėtines jisai puošdavęs nuimtais nuo kitų numirėlių papuošalais.. Paklaustas ar jis nebijodavęs naktimis numirėlių ramybę drumsti, atsakė, kad tikrai numirusių jis nebijodavęs, tik bijodavęs gyvų žmonių ir tariamai numirusių (miegančių letargo miegu). Majauskas jaunas budamas, rodos, mokytojavo ar raštininkavo ir, sako, kad dėl meilės iš proto išėjęs ir lig šiam laikui per 30 metų klajojo po visą Suvalkiją. Taip pat pasakoja, kad dar prieš karą jis jau numirėlius atkasinėdavo, jieškodamas moterų. Dabar jis patalpintas Kauno kalėjime.

NORĖJO NUSIŽUDYTI.

Neseniai Kaune 18 metų mergina norėjo pasiskandinti Nemune vien dėlto, kad neteko tarnystės (tarnaitė buvo). Ji suimta ir nusiųsta tėvų globai apie Kedainius. Štai prie ko priveda noras gyventi mieste. Kaimų merginos turėtų tai įsidėti galvon.

NAUJAS GELŽKELIS.

Susisiekimo Ministerija mano tiesti naują siaurojo gelžkelio liniją: Ukmergė — Malėtai — Utėna — Ežerėnai.

Lietuvos — Lenkijos ginčo klausimas Tautų Sąjungos Tarybos posėdyje. Rugsėjo 13 d. musų atstovas T. S. Taryboje savo kalboje nurodė, kad Ambasadorių Konferencija neteisingai ir neteisėtai pasielgė priskirdama be Lietuvos sutikimo Vilnių Lenkijai ir padalindama neutralinę zoną. Taip pat pabrėžė, kad Lietuvos — Lenkijos ginčas yra neišspręstas ir bus tokioj padėtyj, kol Vilniaus klausimas bus išspręstas teisės ir teisingumo pamatais. Tarybai nusileidus prieš Želigovskio smurtą, Lietuva daugiau nesitiki, kad Taryba galėtų teisingai išspręsti Lietuvos — Lenkijos ginčą.

Javų ir miltų įvežimo uždraudimas. Ministerių Kabinetas savo posėdyj rugsėjo 18 d. uždraudė įvežimą iš užsienio Lietuvon visų javų, butent rugių, kviečių, miežių, avižų, žirnių, vykių, peliuškų ir pupų, o taip pat uždrausta įvežimas ir miltų bei sėlenų: miežinių, ruginių ir kvietinių.

Šitos priemones Ministerių Kabinetas nutarė griebtis, kad kovoti su negeistinais apsireiškimais musų žemės ukiui ir kad sumažinti nereikalingųjų dalykų įvežimą.

Muitinių Departamentas skubiai praneša visoms muitinėms apie šitų produktų įvežimo sustabdymą.

VILNIAUS KRAŠTAS.

Netvirtina Gimnazijos direktoriaus. Gauta žinia, kad nepatvirtintas ir antras "Ryto" (Švenčioniškio) d-jos pristatytas kandidatas kun. d-ras V. Zajančkauskas. Kaip aną kart, taip ir šiuo žygiu motyvų nenurodoma.

Darbininkų Naprietelis Teisinasi

Teisingai priežodis sako, kad tuomet šuo staugia, kuomet skaudžiai suduodi jam per nosį. Panaši nelaimė patiko ir lenkų burdingbosius — "Keleivio" leidėjus.

"Keleivio" ponams padarius su lenkų "Kuryer Codzienny" dienraščio leidėjais uniją; ir pradėjus — išvien dirbti prieš lietuvius lenkų naudai tuose organuose ("Keleivyje" ir "Kuryer Codzienny"), "Sandara" perspėjo: "Keleivis" lošia išdaviko rolę — su amžinais lietuvių neprieteliais, kurie gi smaugia ir lietuvius ir jų tautą, padarė uniją — varo propagandą Lietuvos nenaudai. Taigi "Sandara" ir visi, kurie gi save skaito lietuviais, ir tikrai pasirįžę gint tautos reikalus, KOVOS ir KOVOS prieš "Keleivio" - "Kuryer'o" —bendradarbiavimą."

Atkaklios kovos rezultatai-laimėjimai "Sandaros" pusėj, daug ir labai daug naudos neša čia, Amerikoj ir visiems lietuviams: "Sandara" stipri; gelbsti Lietuvą; o "Keleivio" prošepanai suplonėjo tiek, kad savo laikraščių neteko skaitytojų, bet ir morališkai susmuko...

"Keleivis," gavęs mirtiną smugį, sukrito it ta karvė bergždžia ir suriko: "Sandara" nieko negali, ji mažiukė, jos redaktorius gavo per nosį" ir tt. Kad "Sandara," atsakė, tai tasai pagyrų puodas, netekęs sąmonės, pradėjo ir ypatiškai koliot, šmeižt "Sandaros" redaktorių ir "Sandarą." Pastarajame laike gi priėjo iki to, kad ir "Sandaros" skolas ir darbininkų algas — tasai begėdis — ryja ir... spiauna!.. Betgi nei žodeliu, kokios ištikrųjų sąlygos — darbininkams "Keleivyje." Gerai! Aš pasakysiu!

"Keleivio" spaustuvėje darbininkai dirba 9-nias valandas, tai yra vistiek, ar darbas padarytas ar ne, bet spaustuvėje išbuk ir gana... Jeigu gi darbininkai ir nori, nebaigę pilną laiką, namon išeiti ir rengiasi, tai ponai bosai žvalgo baltomis — šnypščia — duoda suprasti, kad dar ne laikas namo. Dažnai atsitinka taip, nežiurint to, kad darbas ir padarytas, darbininkas persekiojamas ir noroms nenoroms priverstas pasitraukti. Tai ne viskas. Kartais paprastose dienose pasitaiko amerikoniškos šventės, žinoma, jas švenčia, galima sakyt, visi ir visur darbininkai (Amerikoje), taip lygiai ir lietuviai darbininkai, o "Keleivio" pragare tokių švenčių darbininkai nešvenčia! jie dirba... Kartais ir jie, susitarę, bando padaryti darbą ir už šventos dienos laiką ir švęst poilsio laike, tai pastebėjęs "socialistas" "Keleivio" leidėjas irgi prisirengia ir laukia tos dienos vakaro, kada darbininkai baigia darbą, — prieš šventę. Ir jis sulaukia iki paskutinės valandos, paskui atneša "Special Delivery" apgarsinimų, ir sako: "Tai, ar girdėsi, ką darysit, vyrai: ar šiandien dirbsit iki dvylikai nakties, ar rytoj iki trečiai po pietų baigsit?" O darbo sulaikyta daug, tai užtenka ir visai dienai.

Darbo valandos.

Visose tikrose spaustuvėse dirbama 8 valandos dienoje ir šeštadienyj 4-rios valandos taip, kad viso laike sąvaitės išdirbama 44-rios valandos, o "Keleivio" pragare — 5-kias dienas dirbama po 9-nias valandas laiko, o šeštadienyj — 4-rias, viso 49-nias valandas, reiškia "Keleivio," kuris "socialistų" laikraštis, darbininkai laike sąvaitės dirba viršaus 5-kias valandas, ir mažiau apmokami Ir tai ne viskas: už viršlaikį nemokama; mokiniai, kurių tenai veik visuomet vienas yra, dirba be aprubežiuotėtį, kiša gi savo — nesvarią, purviną nosį "Sandaron." Kuomet "Kuryer Codzienny" "Keleivio" burdan stojo, žinoma, pasidaugino ir ant presų darbo, tai preso darbininkas ir pareikalavo daugiau algos, bet bosai atsisakė duot, esą "nėra iš ko," tai tas darbininkas sustreikavo ir streikavo pusę metų ir pralaimėjo, nes kuomet grįžo darban už $25! (Šitą atsitikimą pasakojo patsai tas darbininkas, ir jau "Keleivyje" yra išdirbęs 8metus). Laike streiko dirbo gi Juozas Neviackas, redaktoriaus-zecerio pusbrolis. Taisai žmogus dirbo tik už $25.00 į sąvaitę! Ir šeimyną maitint ir pačiam pragyvent brangume nebuvo galima, tai pasitraukė. Daugiau.

Antras redaktorius, kuris dirba ir redaktoriaus ir zecerio ir ekspedicijos darbus, gauna algos į sąvaitę $35.00! (Tai patsai Neviackas sakėsi). Ir ne mokinys, bet darbininkas tikras, kuris gana padaro ir darbo ir naudos. Apart to yra "mokinys," pagal "Keleivio" tariant, kurį "Keleivio" bosai pasigavo vos atvažiavusį iš Lietuvos. (Mat, paranku melžt "grinorius). Iš karto tasai žmogiukas, kaipo "grinorius," už jo darbą "Keleiviui" gavo algos $8.00 į sąvaitę, o paskui, sako, pakėlė $2.00, tai gavo $10.00! (Girdėjau, kad tas darbininkas, negalėdamas pragyventi už tokią algą išėjo į "Darb." spaustuvę, kur moka daugiau).

Šnipinėja darbininkus.

Priėmus naują darbininką, "Keleivio" bosai nežino, kas jis toks, kokių pažiurų, ar jį galės išnaudoti kaipo vergą, ir ar nėra vagis ir tt. Ir kad tatai ištyrus jie "skymuoja:" naują gi žmogų ir ofisan ir visur praktikuoja, net ir prenumeratas tasai naujokas priima... Ir raktai, kurių visų spynų daikte pluoštas, mėtomi. Ir taip praktikuojama tol, kol ištiriama. Kartą man bunant ofise biznio reikalais, staiga pasigirdo nepaprastas bildėsis, žiuriu: bosas, išvertęs akis, atsivijo... nutvėrė ir nepaprastai už keteros ir plaukų naujoką-darbininką... ir krato ir... krato, paskui, dantimis griežd amas sušuko: "Kodėl nesakai, kad turi raktus!" Vaikėzas, visas išsigandęs, cypė... O aš nusistebėjęs pamaniau: ar taip darbininkai čia, "socialistiškoje" spaustuvėje "mokinami!" Tai tikras pragaras!

Draudžiama ir buti linksmam.

Nors ir labai spaudžiami, persekiojami darbininkai "Keleivyje," bet kartais, užmiršę vargus, ar tai švilpimu, ar niuniavimu linksminasi. Ir paprastas, ypač skriaudžiamų darbininkų skundos, bet "Keleivio" ponams, žinoma, nepatinka: rokuoja, perdaug gerai yra, kad darbininkai dainuoja!... Užtatai ir perspėja: "kad, ar girdėsi, žinotum, kiek tavo meliodijos mane kankina, tai gal liautumės niuniavęs!" Taip, kankina skriaudiką skundos, skundos žmogaus, kuris it vergas pono feodalizmo laikų, raminasi!...

Kaip darbininkai pavaromi.

Kuomet mokinys, kuris vidutiniškai darbą atlieka, pradeda but drąsesnis ir matomai reikalaus daugiau algos, tai ponai bosai, ("socializmo" idėjos skleidėjai), nelaukdami nieko persekioja. Ir kad tas darbininką nepašalina, tai yra neišveja tokiu budu iš darbo, tuomet bet kokį piktą jiems darbą primeta: "Tu šitą padarei ir gana, nes kitas niekas to nepadarytų!" žinoma, darbininkas, budamas nekaltas ir gavęs tokį, boso užmetimą tuo tikslu, kad išvijus, pasitraukia. Tuomet už pigiau gauna mokinį.

Tai ve ko verti "Keleivio" ponų, kurie save vadina "socialistais," darbininkų gelbėtojais ir kitais gerais vardais, darbai! Kas kita "Sandaroje:" čia darbininkui netik kad darbo sąlygomis aprupinti žmoniškai, bet ir algos didesnės. Ir "Sandaros" darbininkai, kurie tenai dirbo, niekuomet nesiskundė prieš visuomenę, kad taip ar kitaip skriausti tenai, o pono "Keleivio" darbininkai, kurie kas metai vis nauji, visuomet — "padėkavoja" "Keleivio" bosams!

Taigi ir patartina "Keleivio" "socialistams," kaipo "tikriems" darbininkų draugams ažuot dergus, šmeižus "Sandarą" ir jos redaktorių, pareikšti visuomenei, kiek zecerių, mokinių ir ne mokinių, turėjo; kiek, pagal tikrų spaustuvių darbo sistemą, nuskriaudė juos ir darbo valandomis ir pinigiškai! To nepaaiškinus žmonėms, "Keleivio" ponai skaitoma jo pačių darbininkų: jus viešai dangstotės, slepiatės to laiko, tai yra kol pavargsta!...

Algos mažos.

"Keleivio" "socialistai," nepasižiurėdami į jų darbininkų papo socializmo, to neva darbininkų vėliavos idealo, sparnu, bet jusų darbai juodi, pikti; jus mažą silpną darbininką skriaudžiate, persekiojate, o piktadarystę gi kitiems, kurie ne jusų bizniui, taikot, tai uzurpatorių, mulkintojų — kapitalistinės tvarkos, kapitalo godėjų žmonės! Ir susipratę žmonės, ar tai butų spaustuvės darbininkai, ar kiti proletarai, pažįsta jus, kaipo išviso neprietelius, piktadarius, ir niekuomet nepasiteisįsit prieš juos!

Darbininkas.

STRAIPSNIS XXV.

Ar savo kudikį žindai?

Kur kas didesnis skaičius moterų galėtų savo kudikius žindyti negu paprastai yra manoma. Teisybę pasakius labai reta moteris visai negali žindyti. Taip vadinamas negalėjimas dažniausia yra nenoras, o ne tikras negalėjimas. Daugelis moterų mano, kad negali, kuomet gali. Žindymas dažnai pertraukiamas dėl to, kad pienas lėtai pasirodo. Pieno dažnai neužtenka dar motinai lovoje begulint, ir todėl nuo žindymo atsisakoma. Bet nėra nepripasta ir pienui padidėti ir buti jo užtenkamai motinai atsikėlus ir vėl pradėjus ruoštis.

Kitais atvėjais nebandomas žindyti todėl, kad bijoma, buk tai pakenks motinai. Teisybė kitais atvėjais žindymas nesugadina motinos sveikatos. Reikia neužmiršti, kad žindymas yra normalė padėtis ir daugelis motinų jaučiasi geriau kada žindo. O jei ir motina kiek nukenčia, tai ji privalėtų pasišvęsti, idant kudikį pastatytų ant gero kelio. Dažnai sakoma, kad motinos perdaug nervuotos žindyti, ir kad jų pienas dėlto busiąs blogas, o kudikis bus suerzintas ir neaugs. Tas teisybė keliuose atvėjuose. Bet kitos moterys, nežiurint kaip jos išrodo netinkančios žindyti, o vienok pasirodo geriausiomis auklėtojomis. Taigi žindyti visados reikia bandyti ir nuo jo atsisakyti vėliau, jei pasirodys neatsakantis.

Kartais manoma, kad neapsimoka moterei žindyti kudikio jei ji negalės ilgai to daryti. Bet šita nuomone, suprantama, yra grynai klaidinga, dėlto, kad kudikio gyvenime nėra kitos tokios valandos, kuomet motinos pienas taip svarbus ir reikalingas, kaip po gimimo. Jokiu kitu laiku taip kudikio virškinimas greit neįra kaip tada, ir taip sunku jį yra pataisyti. Kiekviena diena ar valanda, kurioje kudikis gauna motinos pieno, jį pastato ant geresnių kojų ir lengviau prirengia prie dirbtino maisto vėliau. Vėl manoma, kad neapsimoka kudikio žindyti jei iš krutų jis negauna užtektinai. Kiti vėl mano, kad yra pavojinga maišyti žmogaus pieną su karvių. Tie visi samprotavimai yra, suprantama, klaidingi. Dirbtinis maistas negali padaryti motinos pieno nesuvirškomesniu, atpenč, motinos pienas regis dar palengvina virškinimą dirbtino. Kiekvienas lašelis krutų pieno pagelbsti kudikiui ir prirengia jį prie dirbtinų valgių.

Jei jo gero išbandymo motinos pieno neužtenka, tai pasaldintas kondensuotas pienas tapo rastas naudingu, kadangi jis iš visų preparatų lengviau suvirškina. Jei motinos pieno visai nebutų, tai pasaldintas kondensuotas pienas yra geriausias duoti. Jei tinkamai duodamas tai teiks ganėtinai sotumo normaliam augimui.

Didžiausia kiekvienos motinos problema, jos pienui išsekus, yra kokį maistą duoti, kad jos kudikis augtų kaip reik, sveikas ir vikrus. Borden's Eagle Pienas tą problemą išrišo tukstančiams motinų laike paskutinių šešių metų. Daugiau kudikių tapo išauklėta su Eagle Brand negu ant visų kitų preperatų kruvon sudėtų. Suprantama, jei gali, tai žindyk, bet nebandinėk visokių maistų apie kuriuos nieko nežinai. Eagle Pienas yra grynas ir sveikas ir lengvai suviršKomas.

Jei nori apsaugoti savo mergaitės periodą, tai dėk kasdien Eagle Pieną sveikatą per rimčiausį jos gyvenimo psie jos valgių. Imti reikia du šaukštu paryčiu ar po pietų. Atmiežk juos su trimis ketvirtadaliais šalto vandens. Eagle Pieną galima sukombinuoti su suplaktu kiaušiniu ir skąskoniu, su ginger ale, vynuogių ar kitų vaisių sunka, ir koko. Suprantama, kad šviežias oras, mankštymas, užtektinai miego ir sveiko pasilinksminimo, taipgi yra reikalinga šiuo laiku, bet tinkamas maistas ir pirmiausia neatbutenybė.

Skaityk šitus straipsnius kas sąvaitę ir pasidėk ateičiai.

KODEL
Visiems REIKIA Skaityti
"TELEGRAMAS"

Jis savo Turiniu yra Tikras Lietuvių Laikraštis.
Jis Tikrai Rupinasi Plačios Visuomenės Reikalais.
Jis yra Tikras Apšvietos Šaltinis.
Jis yra Uolus Musų Tautos Gynėjas.
Jis yra Pilnas Įvairių, Įdomių Straipsnių ir Žinių, ir
Jis yra Pigiausis už visus kitus musų laikraščius, nes
Jo prenumerata TIK $1.00 metams.
UŽSIRAŠYK JĮ ŠIANDIEN!
TELEGRAMAS
666 WEST 18-th STREET, CHIAGO, ILL.

PASISKUBINKIT UŽSIRAŠYTI "DIRVĄ"
Nuo 25-to numerio "DIRVOJE" spaudinama garsaus viso pasaulio literaturoje Eugene Sue Romanas antgalviu "Amžinasai Žydas." kaina metams $2.
NAUJAUSIOS KNYGOS IŠ LIETUVOS
Tik ką gavome naujų knygų iš Lietuvos.
1) Kurybos Keliai, iliustruota, kaina $1.; 2) Gaigės, dvimėnesinis žurnalas, iliustruotas, NN. 1 ir 2, kaina po $1; 3) Kauno miesto albumas, 54 paveikslai Kauno, kaina $1; 4) Traukinys, Juozo Tysliavos eilės, kaina 25c.; 5) Kelionė aplink pasaulį per 80 dienų, Julio Verno, su Kalpoko pieštais paveikslais, kaina $1; 6) Ant Politikos Laktų. Politinio šaržo Albumas 35 spalvuoti paveikslai. Piešė Ad. Varnas, tekstą parašė Vaižgantas, kaina $2. Agentams nuleidžiame nuošimtį. Reikalaujame agentų visuose miestuose. Geros sąlygos. Smulkesnis aprašymas telpa "Dirvoje." Užsakymus su pinigais siųskite sekančiu adresu:
"DIRVĄ" 7907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio.

SUSIVIENIJIMAS LIET. AMERIKOJ
DIDŽIAUSIA LIETUVIŲ APDRAUDOS IR PAŠALPOS ORGANIZACIJA SUVIENYTOSE VALSTIJOSE, KURIOS TURTAS ARTI $500,000.00.
Nuo susiorganizavimo iki šiam laikui išmokėta $248,587.80 pomirtinių. Pašalpų išmokėta $247,687.15.
SLA. kuopos randasi visuose didesniuose miestuose. Nariai priimami nuo 18 iki 50 m. amžiau. Visi nariai gauna laikraštį "Tėvynę" dovanai ir taipgi gauna SLA. išleistas knygas už pusę kainos.
Pomirtinės skyriai — $150, 300, 600 ir 1,000.
Pašalpos skyriai — $6.00, 9.00, ir 12.00 į sąvaitę.
platesnių informacijų kreipkitės šiuo adresu:
LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA.
307 W. 30-th Street, New York, N. Y.

Bell Phone: Oregon 0863-J.
Dr. Ignotas Stankus
1210 So. Broad Street
Philadelphia, Pa.
LIETUVIS DAKTARAS (gydo visokes ligas) IR CHIRURGAS (daro visokes operacijas).
OFISA VALANDAS:
Nuo 9 iki 11 A. M.
Nuo 2 ki 4 P. M.
Nuo 7 iki 8 P. M.
Nedeliomis Nuo 10 iki 3 P. M.

Dr. Tessmer
DENTISTAS
306 Main St., Worcester, Mass.
viršuj "Iver Johnson" krautuve
Patyręs dentistas prieinamos kainos. Atdara 9 A. M. iki 6 P.M. Nedėliomis 11 iki 12 P,M,
Tel. 3310 Park.

Tel. So. Boston 270.
DR. JOHN MacDONNELL, M. D.
Galima susikalbėti ir lietuviškai
Ofiso valandos:
Rytais iki 9 val.
Po pietų 1 iki 3
Vakarais 6 iki 9.
536 Broadway, So. Boston.

Išegzaminuojam akis ir pritaikom akinius.
H.S. Stone O.D.
Akių Specijalistas.
399a Broadway,
Tarpe E ir F gatviu. South Boston

Dr. Paul J. Jakmauh
(Jakimavičius)
Priėmimo valandos: nuo 2 iki 3 val. po pietų ir nuo 7 iki 8 val. vakare.
509 Broadway, Kampas G St.,
So. Boston, Mass.
Telephone South Boston, 502

Didelės Dovanos
Laikraštis "VIENYBĖ" eis TRIS SYK SĄVAITĖJE pradedant su RUGSĖJO 1 D., 1923 M. Prenumerata nuo naujų metų $4.00.
Visiems, kurie naujai užsirašys laikraštį "VIENYBĘ" metams, gaus dvi dideles dovanas. Vajus prasideda su Birželio 1 d., 1923 m. ir baigiasi su Sausio 1 d., 1924 m. Tik tam laikotarpyje bus duodamos dovanos.
DOVANOS
1. — $1.50 vertės naudingų ir gerų knygų pasirenkant iš 6 grupių.
2 —Kas prieš naujus 1924 metus užsirašys "VIENYBĘ" ant metų tam metinė prenumerata TIK $3.50.
Adresuokite:
"VIENYBĖ"
193 Grand St., Brooklyn, N. Y.

NAUJIENOS
Pirmas didžiausias ir geriausias dienraštis pasaulyje.
NAUJIENAS leidžia darbo žmonės darbo žmonėms.
NAUJIENŲ Metinė Biznio Knyga ir Almanakas, 1923 m. su 20,000 informacijomis DYKAI tiems, kurie užsiprenumeruos NAUJIENAS.
NAUJIENŲ kaina metams Amerikoje $7.00. Lietuvoje $8.00.
NAUJIENOS
1739 S. HALSTED ST., CHICAGO, ILL.

Vietos žinios.

MOTERŲ A. L. T. S. 78-os KP. TEATRAS.

Pereito sekmadienio, spalio 21 d., vakare Lietuvių Svetainėje buvo pastatyti scenon du veikalai: Puidos "Mirga" ir Gogol'io "Piršlybos." Garbė už šio malonaus vakaro parengimą priklauso Sandaros 78-ai moterų kuopai.

"Mirgoje," 4-rių veiksmų dramoje, sekanti buvo veikėjai:

Vytautas, žemaičių kunigaikštis — M. Biekša; Ona, jo žmona —O. Nauburienė; Mirga, jos tarnaitė — Z. Neviackienė; Gimbutas, kunigaikščio Jagailos vietininkas, Vytauto šalininkas —P. Apšiega; Bilgenas, Pilies prižiurėtojas — St. Moskus; žmogžudžiai, Keistutį nužudę: Mostevas, A. Juodgudis, Proška J. Bulskis. Kareiviai 1) J. Petrauskas, 2) V. P. Jankauskas.

Veikalas gerai ir pertikrinančiai buvo sųvaizduotas. Ilgesnės ir svarbesnės rolės buvo geriausiai atliktos, gal buti dėlto, kad veikėjams davė daugiau progos savus gabumus parodyti: ilgiausios rolės Bilgeno ir Mirgos geriausiai ir pasisekė. Kiti, trumpesnėse rolėse, taipgi gerai lošė.

Vieną dalyką galima nepagirti: scena, kurioje Bilgenas išleidžia Vytautą, persirėdžiusį Mirgos drabužiais, buvo labai netikėtina. Iš užpakalinių sėdynių, per visos salės plotį, visą laiką lengvai galėjai pažinti, kuris yra Vytautas ir kuri Mirga, tad niekaip nesitikėjo, kad Bilgenas, kurs buvo tarpe jų ir su jais kalbėjo, negalėtų jų atskirti. Ši scena reikėjo lošti ar mažesnėje šviesoj, ar bent pasikeitusiųjų galvas kuo pridengti.

"Piršlybos" yra senas rusų rašėjo Gogolio veikalas. Tais laikais toki veikalai vadinosi komedijomis. Bet dabar tokį veikalą, kaipo remtą ant situacijų, pavadintų farsu. Dabartinėje prasmėje komedija privalo remties ant charaktorių išsivystymo.

Nepaisant senobinės strukcijos ir daugelio atsikartojimų, "Piršlybos" ir šiandie yra juokingos. Lošė sekantieji aktoriai:

Pelėsis, buvęs kapitonas, A. Juodgudis. Bimbalas, jo draugas, V. P. Jankauskas. Blynas, kupčius, J. Petrauskas. Baltanosis, bajoras, P. Apšiega. Magdutė Šarkaitė, miestelio panelė, M. Podeliutė. Marcelina Parjuostpilvienė, jos tetulė, Z. Neviackienė. Cicilija, piršlė, O. Palubeckienė. Rožytė, tarnaitė, M. Seniukevičiutė. Motiejus, kapitono tarnas, St. Mockus.

Ilgiausios rolės — kapitono Pelėsio ir jo draugo Bimbalo — buvo pusėtinai gerai suloštos. Gali buti, kad Pelėsio interpretacija buvo perdaug aplepusi — ar ne geriau butų buvę, jei jis tik prie merginos butų nedrąsus, gi prie vyrų jei butų nešęsis "kareiviškai." Toks kontrastas butų davęs daugiau įvairumo.

Abelnai imant, abu veikalai gerokai sulošti, ir A. L. T. S. Moterų 78 kuopai priklauso didi padėka už suteikimą mums tokio malonaus vakaro.

7 PAKLIUVO UŽ DEGTINĘ.

Malden'o garažiuje prohibicijos valdininkai rado daug degtinės ir penkis išardytus bravorėlius; suareštavo 7 vyrus.

Prie Lyme gatvės J. Finkelstein'o garadžiuje rasta 603 galonai alkoholiaus, penkios kvortis degtinės ir dvi distilernės.

Trys išardytos distilernės ir 434 galonai alkoholio ir 51 galonas "naminės" paimta iš Suffolk Square Garage, Malden'e, savastis Samuel Segal.

Septyni vyrai suareštuoti, kurie garage lošė kortomis. Pastatyti po $500 užstato.

NEPAMIRŠKITE!

Lapkričio 10 d. Lietuvių Salėje bus įstorinis vakaras, nes tame vakare Simono Daukanto mokyklos mokiniai pirmu kartu sulos veikalą ir duos kitokį koncertinį programą. So. Bostono ir apielinkės lietuviai, nepamirškite ateiti pasigėrėti vaikučių gabumais.

MOTERIS MUŠĖ MANE, — SKUNDŽIASI VYRAS.

Pereitą sąvaitę, Cambridge'aus teisme buvo byla tulo Harry Brown su jo motere Ethel, kuriedu gyvena Watertown. Keletas šimtų susirinko į teismo salę, nes buvo susiįdomėję šia bila.

Prasidėjus tardymui, vargšas Brown skundžiasi:

"Vidurnaktyje ji mane mušė su miegkambario šlipe! Ji pylė su kava man į veidą! Taipgi ji sudaužė dvi pienines bonkas mušdama man per ranką!"

Moteris yra mažiukė ir sveria vos tik 85 svarus, bet apgali savo vyrą. Ji pasiaiškindama sako: "Aš sudaužiau pienines bonkas, kad sustabdyti jo ilgą kalbą, bet aš jas sudaužiau ne į jį, bet mesdama į sinką. Gi kavą kada aš pyliau į jį, tai puoduke visai mažai buvo ir aptiško tik ant jo marškinių. Su šlipe aš jį mušiau, kad apginti savo dukterį. Taipgi ji sako, kad kas nedėldienio rytas jis ją kelia, kad užkurti pečių, gi ji jį turinti kelti kas dieną, kad jis laiku eitų darban, nes jis norįs gulėti per dienas. Taipgi ji sako, kad jis jai neduodąs pinigų nusipirkti dresės nė kepurės, tai, girdi, nė viena moteris su juom kitaip nepasielgtų!

Teismas atidėtas.

MUNŠAINAS KVIETKUOSE.

Policija jieškodama munšainierių užėjo pas tulą Mrs. Romis Powertis, 8 Tudor St., So. Boston. Bejieškant, rado munšainės galioną paslėptą kvietkuose ir galioną pusė taip stuboje paslėptą.

LIETUVIŲ MUZIKOS KONSERVATORIJOS MOKINIŲ KONCERTAS.

Kaip jau buvo minėta, bus lapkričio 4 d., 1923 m. Lietuvių Salėje, E St., So. Boston, Mass. 8 val. nedėlios vakare. Šiuomi priduriame, kad dalyvaujanti nevisi dar buvo paminėti. Taigi koncerte dalyvaus dar Veronika Putvinskaitė, Mildė Monikaitė, Izabelė Jarmalavičiutė, Ona Kručiutė ir Birutė Šargaliutė.

Svečias-smuikininkas, Jonas Frusalaitis, jau nustatė savo programą. Jo pildomi veikalai bus šie: Legenda, Vieniavskio; VIII koncertas, Šporo; Oi ruta, rutele, M. Petrausko.

Tikietų kainos po 50c. ir 75c. ypatai. Gaunami pas L. M. Konservatorijos mokinius, Gabijos narius ir dailės rėmėjus.

Koncerto pelnas — moksleivio naudai. Tas moksleivis, kuriam pelnas nuo šio koncerto skiriamas, tai yra sunus rašėjo Žemkalnio. Jis pats buvo Lietuvos armijoj oficieriumi ir mušyje už Vilnių, 1920 m. buvo patekęs lenkų nelaisvėn. Iš lenkų nelaisvės septyni oficieriai pliki ir basi pabėgo ir atsidurė net Berlyne, kurių tarpe buvo ir minimas dabartinis aukštesniuosius mokslus einantis moksleivis, studijuojąs architekturą Romoje. Juos tuomet Berlyne sutiko komp. M. Petrauskas. **Agaras.**

PAVEIKSLAI IR MUZIKALIS PROGRAMAS.

Šv. Jono žinyčioje — žodis "bažnyčia" ne lietuviškas — bus rodomi paveikslai, spalio-October 26 d., 1923, šale pašto namo ant Broadway, vakare 7:30.

Paveikslai bus labai įdomus ir moksliški žmonėms, nes jie yra paimti iš dailės nuo senovės gadynių ir dabartinių laikų; daugiausia Italų piešėjų kuriniai. Palengvinus suprasti paveikslus prelegentas B. F. Kubilius nuodugniai aiškins kaip dailė vystiesi tarp įvairių aplinkybių žmonių gyvenime. Paįvairinimui vakaro turėsime muzikalį programą iš solistų ir solisčių.

Lietuviai pasinaudokite šia proga pamatykite šiuos paveikslus. Jusų gyvenimas bus įvairesnis ir prie to daug prisidės žinojimo apie dailę ir jos grožę. Prie durų bus imama sidabrinė įžanga. **Reporteris.**

PLAČIAI PAGARSĖJĘS LINIMENTAS

Naudojamas nuo dieglančių sąnarių ir muskulų.
Nuo skausmų krutinėje ir pečiuose.
Kuomet reumatizmas jusų muskulus traukia ir maudžia.
Nuraminimui diegliančių, daugelio nervų ligų ir galvos skausmų.
Nuo išsinarinimų ir mušimų.
Nuo dieglių ir skaudžių sąnarių.
Patrinkite juomi — Pravys skausmą laukan.
Visuomet laikykite bonką po ranka — niekuomet negalit žinoti, kada jis jums bus reikalingas.
35c. ir 70c. už bonką aptiekose.
F. AD. RICHTER & CO.
104-114 So. 4th St., Brooklyn, N.Y.

JONAS JAKŠTAS

Pranešame, kad tik ką atidariau Bučernę ir Grosernę, kurioje galite gauti visokios mėsos. Viskas švaru ir šviežia. Lietuviai prašomi remti savuosius.

JONAS JAKŠTAS,
257 Fifth St., Kampas F St., South Boston, Mass.

DĖKSNIO GALYNGA MOSTIS

kurios visas Pasaulis laukė
JAU GATAVA!

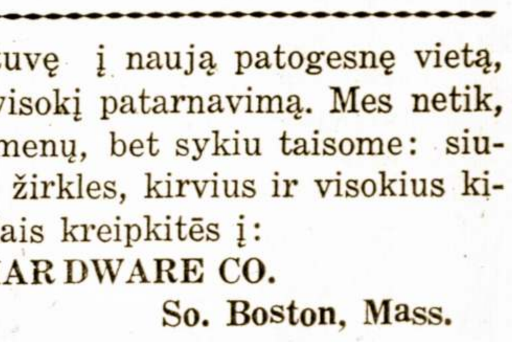

DĖKSNIO Galinga Mostis išgydo Reumatizmą, Rankų, Kojų gėlimą, Strėnų Skaudėjimą, Sąnarių, Nugaros, Sprando, šonų Raumenų gėlimo, šaltį ir taip visokius skausmus. DĖKSNIO Galinga Mostis, sulyg naudos Gydymo, yra tiek verta aukso, kiek ji pati sveria.
Kaina 75c. krautuvėse arba už 85c. prisiųsime tiesiai iš Laboratorijos.
DĖKSNIS OITMENT CO.
P. O. BOX 352, Hartford, Conn.

Ruffles

MOTERIMS IR MERGINOMS!

Gal jųs turit Geltonus plaukus! O gal jųs plaukai yra juodi! Ar Kaštaniniai Rudi, ar Auksinės parvos; Rausvi plaukai ar Visiškai Raudoni! Vienok nežiurint kokios spalvos jie nebutų, neleisk pleiskanoms sunaikinti jų gražumo!

Ruffles atliks tai, jei jųs tik laiks nuo laiko juos naudosite. Nežiurint ar jųs savo plaukus dar tebedėvit supintus į kasą, ar susuktus į mazgą, ar gal jau esat trumpai nusikirpę, vienok jųs negalite daleisti, kad nešvarios, iškrikę pleiskanos sugadytų jusų išvaizdą! Jums nereikės kentėti nesmagumo delei niežėjimo ir besilupimo galvos odos, jei naudosite *Ruffles*.

Netikėkit musų žodžiui. Nusipirkit 65c. bonką ir pačios persitikrinkite, kad *Ruffles* yra mirtinu priešu pleiskanų ir kartu yra puikiausiu plaukų toniku, kokį tik kada esate naudoję! Galima gauti aptiekose.

F. AD. RICHTER & CO.
104-114 So. 4th Street Brooklyn, N. Y.

Apsirupinkite Ateiti

Nusipirkę farmą, neturėsite baimės dėl blogų laikų, nė skurdo susilaukus senatvės. Aš turiu dėl greito pardavimo daugybę farmų, mažų ir didelių, arti Bostono ir visoj Naujoj Anglijoj, kurias galima pirkti su mažu įmokėjimu ir ant lengvų išlygų. Pavyzdžiui, čia tik keletą pažymėsiu:

1. LEXINGTONE, 9 mylios nuo Bostono, 5 akrų farma, naujas 6 kambarių namas, kutė, garadžius, karvė ir veršis. Turi buti greitai parduota. Prekė $4800, lengvos išlygos.

2. 160 AKRŲ ŽEMĖS, 100 akrų dirbamos, 60 akrų gero miško ir ganyklos; 15 melžiamų karvių, 1 bulius, 4 telyčios, 4 arkliai, 3 kiaulės, daug visokių paukščių, 100 tonų šieno, visoki geriausi įrankiai. Tik $5000 cash ir lengvos išlygos. Šitą galima išmainyti ant namų mieste. Farma randasi Acton, Mass.

3. 15 MYLIŲ NUO BOSTONO, Bedford, Mass., 8 akrų farma su pirmos klesos budinkais, 3 karvės, 8 kiaulės, apie 100 vištų, ančių ir tt. 50 tonų šieno. Prekė $8000, mažas įmokėjimas.

4. WILMINGTONE, ant vieškelio tarpe Bostono ir Lowellio, 40 akrų žemės, 3 karvės, arklys, vištų, 14 kambarių namas, didelė barnė, visi ukio įrankiai. Tik $2000 reikia įmokėti, likusius ant lengvų išmokėsčių.

Kuriems jau seniai yra nusibodęs miesto gyvenimas ir kurie norėtumėt dirbti patys dėl savęs ir gyventi sveiki taip kaip ir Lietuvoje tai kogreičiausiai kreipktės pas mane aš su savo automobiliu nuvešiu tamistas su visa šeimyna pažiurėti puikių ukių ir visai pigiai ir visai arti Bostono.

Minėtas farmas galima sumainyti ant namų, morgičių ar krautuvių. Turinti namus ar biznius ant išmainymo ant farmos arba ane namo kreipkitės pas gerai žinomą Lietuvišką agentą, kuris jau daugiau kaip 19 metų tik prie to darbuojasi.

JOSEPH BALAŠAITIS
337 West Third Street, South Boston, Mass.
Telefonas So. Boston 0418-R.

AR JUSŲ NUOSAVYBĖ APDRAUSTA?

Jei ne, tai ar turi tiek pinigų, kad atsitikus gaisrui ar kokiai nelaimei nepapultum į skurdą? Jųs galite but apsaugoti už mažą kainą. Jei esate apsidraudę, tai ar gerai ir ar gausite jums priklausantį atlyginimą ištikus nelaimei? Jei jusų dabartinis apdraudimas baigsis ir jei jums apsauga neužtikrinta, pavelykite man jums patarnauti. Visas informacijas suteiksiu dykai.

J. N. TURAUSKAS
Real Estate and Insurance. Notary Public.
647 Main Street, Cambridge, Mass.

FUTRAS PIRKIT FUTRAS

Kolei dar šilta, tai futros pigios, todėl geriausia pirkti dabar. Duodam ant bargo ir lengvų išmokesčių. Pirkit musų futras, overkotus, deimantus ir laikrodžius, nes musų prekes visi jau žinot, kad yra užtikrintos.

J. P. TUINILA
110 Tremont St. Room 306
Boston, Mass.
Tel. Congress 7978.

SO. BOSTON HARDWARE CO.

Kad mes perkėlę savo krautuvę į naują patogesnę vietą, teikiame vietos lietuviams visokį patarnavimą. Mes netik, kad užlaikome visokių reikmenų, bet sykiu taisome: siuvamas mašinas, baisekelius, žirkles, kirvius ir visokius kitokius dalykus. Visais reikalais kreipkitės į:

SO. BOSTON HARDWARE CO.
379 Broadway, So. Boston, Mass.
J. KLIMAS ir P. BOLYS, Savininkai.
Tel. So. Boston 0122.

LIETUVIŲ MUZIKOS KONSERVATORIJA

L. M. Konservatorija jau atidaryta. Ateik ir pasimokyk dainavimo ar pasilavink kurį nors instrumentą vartot. Mokslas ir Dailė-muzika reikalingiausi dalykai žmonių kulturiniam kilimui. Civilizuotas žmogus turi suprasti dailę, o ypač muziką. Kad dalyką supratus — jį reikia mokyties.

Lekcijos duodamos dienomis ir vakarais.
10 Lekcijų dainavimo ar kompozicijos — 15 dol.
10 Lekcijų piano, smuikos, klarneto, korneto ar kitokio instrumento — 13 dol. Lekcija duodama kiekvienam skyrium, ½ valandos ar ir visą valandą, pagal sutarties.
Pinigai įmokėk iš kalno už 10 Lekcijų. Mokinys, praleidęs savo lekciją, ją žudo. Phone 2087-W. Adresas:
MIKAS PETRAUSKAS,
769 Broadway, So. Boston, Mass.

ŠOKIAI

Sandaros 7 kuopa rengia šokius kas subatos vakaras, 7:30, Sandaros Salėje, 327 E St., So. Boston, Mass. Kviečiame atsilankyti. Merginoms įžanga dykai.

Vienatinė Lietuviška Bostone
APTIEKA

Receptus sutaisom Europos ir Amerikos Daktarų.
Užlaikom visokius vaistus, nuo įvairių ligų. Taipgi visokias šaknis, Žoles ir Žiedus.
Tikra Lietuviška Trejanka 50c.
Prisiunčiame Vaistus ir per paštą.
Oficialiai įgaliotiniai Lietuvos "VAISTIJOS."
Jeigu kokių nors vaistų negautumet kitur, rašykit pas mus, mes turime. Atsakymui prisiųskite pašto ženklelį.
K. ŠIDLAUSKAS
Provizorius.
373 W. Broadway.
So. Boston, Mass.

Tel. S. B. 2488.
DR. J. C. LANDŽIUS - SEYMOUR
Lietuvis Gydytojas.
Valandos 9-11 2-4 6-9.
506 Broadway,

Ofiso Tel. S. B. 441
W. Newton 1463-W.
Lietuvys Advokatas
Veda visokias provas, kaip tai: civiliškas ir kriminališkas; padaro visokius dokumentus prie pirkimo ir pardavimo.
FRANAS J. KALINAUSKAS,
414 Broadway, S. Boston, Mass.
(Virš Prekybos Bendrovės).

BRONIS KONTRIM
Constable, Justice of the Peace, Real Estate and Insurance.
Visados esu gatavas jums patarnauti kogeriausia.
Kreipkitės į Lietuvišką Agenturą:
361 West Broadway,
South Boston, Mass.
Tel. S. Boston 0605, arba S. Boston 2483-W.

Tel. So. Boston 3520
Namų Tel. Aspinwall 0870
ADVOKATAS
A. O. ŠALNA (SHALNA)
LIETUVIS ADVOKATAS
Baigęs du Universitetu Cornell University su A. B., G. Washington Univ. su LL. B.
"Darbininko" Name
(antros lubos)
366 W. Broawday, So. Boston.

Lietuvis Optometristas

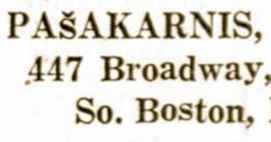

Išegzaminuoju akis priskiriu akinius ir kreivas akis atitaisau, tinkamu laiku.
J. L. PAŠAKARNIS, O. D.
447 Broadway,
So. Boston, Mass.

LIETUVIS GRABORIUS

Šiuomi pranešu vietos ir apielinkės lietuviams, jog laidotuves aprupinu kogeriausiai ir už pigiausią kainą negu kiti. Į apielinkius miestukus važiuoju ir už tai nieko nerokuoju. Dieną ar naktį kreipkitės šiuom antrašu:
P. J. AKUNEVIČIUS.
258 W. Broadway,
So. Boston, Mass.
Office Tel. 381.
Gyvenimo Tel. 2024-J.